

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in drugo tuje države 5 K) — Posamezne številke se dobijo po 10 vinarjev.

S priloga: „Naš kmečki dom“ in „Naša gosposcina“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 1.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1913.

Leto XXVI.

Liberalni veleposestniki proti kršč. zakonu

Gosposka zbornica je imela dne 19. decembra prošlega leta znamenito sejo. Sklepala je o nekaterih važnih izpremembah državlanskega zakonika; med njimi je sklenila tudi vse to, kar smo v Domoljubu na tem mestu pod naslovom »Za ženske« že razložili. Ni dvoma, da bo tudi poslanska zbornica temu pritrčila. Pa zato nam danes ne gre. Imenovano sejo gosposke zbornice imenujemo zato znamenito, ker so ob posvetovanju o omenjenih izpremembah vse tri stranke te zbornice povedale svoje mnenje o prisilnem necerkvenem zakonu in o ločitvi zakonske zveze.

Stranke gosposke zbornice se imenujejo desna, srednja in leva. K desni spadajo knezoškofje in nadškofje ter katoliško misleči veleposestniki, ki imajo dečne sedeže v tej zbornici, pa nekateri od cesarja do smrti vanjo imenovani odločni kat. možje. V srednji stranki so večinoma višji uradniki: bivši ministri in sekčni načelniki. V levi so pa liberalni grajščaki, fabrikantje in veliki trgovci. V imenu leve stranke se ob omenjeni priliki vzdigne dr. Grabmajer in očitno pove, da je njegova stranka za to, da se za vse državljane sklene obvezen necerkven zakon, in da se za vse tudi določi, da se zakon pod gotovimi pogoji lahko razdruži. To se pravi: Par, ki hoče skleniti zakon, bi moral po taki postavi pred gosposko. Sele potem bi smel, ko bi hotel, tudi v cerkev k poroki. Pred gosposko bi se zakon mogel zopet razdružiti, in od razdruženega para bi lahko potem on in ona nanovo sklenila drug zakon. Ko bi se to zgodilo, bi seveda morali župnikom vzeti pravico za državo pi-

sati poročne, krstne in mrliske knjige. Za državo veljavne poročne, krstne, mrliske, samske liste in razna potrdila o življenju bi pisali potem samo uradniki, katerih število bi se znatno pomnožilo.

Desna in srednja stranka sta v gosposki zbornici izjavili, da sta proti necerkvenemu (civilnemu) zakonu in proti ločitvi katoliškega zakona. Danes imata ti dve stranki večino. Zato je predrznost liberalnih mogočnikov tem večja, ker jim je šlo s svojo izjavo samo za to, da ustrelje v javnost svoj liberalni kanon in jo razburijo, četudi vedo, da zdaj ni mogoče nikogar zadeti.

Znamenito je pa, kar je rekel ob ti priliki justični minister, znani nasprotnik Slovanov dr. Hochenburger v imenu vlade. Njegovo dolgovozno govorjenje je imelo ta-le kratki smisel: Vlada danes ne predlaga civilnega zakona zato, ker nima večine zanj. Ko bi jo imela, bi bila vlada tudi za civilni zakon. Iz njegovih besedi se je videlo, da bi justični minister rad videl, da bi se to kmalu zgodilo, in da tudi on upa, da se kmalu bo.

Teh reči ne smemo molče pustiti mimo sebe. Gre za veliko reč, gre za temelj, ki na njem sloni blagor naših družin, in s tem časna in večna sreča našega naroda. Liberalci silno radi vpijejo, da ni pri volitvah nobene nevarnosti za vero. Gorje, če bi ljudstvo temu verjelo. Prve volitve, ki bi pri njih liberalci zmagali, bi prinesle civilni zakon z vsemi njegovimi strašnimi posledicami. Nikdar ne smemo tega pozabiti in s tistim navdušenjem, s katerim je naše ljudstvo pri dosedanjih volitvah zaprlo liberalcem pot v državno zbornico, morajo naši možje vedno v boj, kadar bo treba.

Še nekaj nam je treba pomniti glede na imenovano sejo, ki jasno priča, da liberalci komaj čaka, kdaj bo razkristjanil zakonsko zvezo in uničil njen zakramentalni značaj v javnosti, pred državo. Na plan so stopili s svojim črnim naklepom takoimenovani ustavozvesti veleposestniki, ostanki tiste stranke, ki je našo državo s svojo neumno politiko spravila ob rob prepada. Ti stranki se imamo zahvaliti za to, da se je avstrijsko cesarstvo pretrgalo v dve državi: našo in ogrsko. Ona je izročila Hrvate, Slovake, Rusine, Romane onstran Litve in Sotle na milost in nemilost madjarskim nasilnikom. Razbila je državo in jo oslabilila za vsako velikopotezno politiko samo zato, ker se

ji Madjari obljubili, da bodo v naši polovici podpirali nemško nadvlado nad Slovani. Ta stranka je že pred več nego štiridesetimi leti zanesla verski boj v našo državo in hotela ponižati vero in cerkev. Ona se je najbolj upirala splošni in enaki volilni pravici; vedno je bila nasprotna zakonitemu zboljšanju delavskih razmer. In zdaj zopet silijo na dan, in sicer poriva se v prvo vrsto najumazanejšega, najnevarnejšega in — recimo še to — najnepotrebnejšega boja za civilni zakon.

Ti liberalni veleposestniki imajo radi na vesti, da so razmere v slovanskih pokrajinah tako turške. Na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem imajo dozdaj z vladno podporo večino med veleposestniki in zato volijo v deželne zbornice, kjer imajo po starem privilegiju neprimerno veliko število poslancev, samo svoje liberalne pristaše. V deželnih zbornicah grede skozi drn in strn z nemškimi liberalci in nacionalci. Vseh lo-povščin na Štajerskem in Koroškem proti Slovincem so pravzaprav v glavni vrsti krivi ravno liberalni veleposestniki; tudi na Kranjskem so svoj čas sami, kasneje pa v zvezi z slovenskimi liberalci zatirali slovensko kmečko ljudstvo. Nesreča je ta stranka za državo, za mir po deželah, nam pa so prvi in poglavitni vzrok, da Nemci zatirajo naš jezik in naše ljudstvo. Zavoljo njihovega napada na krščanski zakon jih ne bomo rajši imeli.

V obrambo krščanske resnice

Čujte, „napredni kmetje“,

koliko laži in zmoti Vam prinaša Vaš list v eni sami številki!

Prišel mi je v roke »Slovenski Dom«, napredno kmetско glasilo, od sobote, dne 21. decembra. Radoveden, kako hrano donosa ta list svojim »naprednim kmetom«, sem ga pregledal. **Obstrmel sem, kako je mogoče natrpati nebroti zmoti in laži v enem samem članku!** Mislil sem si, ne bo napačno, ako Vam, vernim kmetom, povem, koliko zmoti in laži ponuja ta list svojim »naprednim kmetom« samo v tem enem članku.

Na prvi strani članek pod naslovom: »**Naš Božič.**« V članku razpravlja o »našem Božiču«, namreč o Božiču naprednih kmetov in pove, kaj napreden kmet o tem prazniku razumeva. Po kratkem uvodu razpravlja tri misli. Poslušajte jih zapored!

1. V prvi razlaga pomen Božiča: »**Božiču praznujemo »rojstvo Gospodovo.« To prerojenje pa za nas ne more pomeniti kakšne zunanosti, temveč edino le prerojenje naše duše, našega razuma . . . , zapustitev starih predsodkov in spoznanje novih, boljših nazorov. Mi iščemo prerojenja v svoji lastni notranjosti. Druga je to, da ne vidimo pre-**

rojenja v kakšnih oblačnih, nespolnjenih nedosežnostih . . . Lotiti se moramo poboljšanja . . . , ki je za vsakega izmed nas izvedljivo, ki vsakemu izmed nas pripomore, da dosežemo uspehe, in to uspehe v življenju na tem svetu.«

To je prva misel o pomenu Božiča za napredne kmete. Toda, ali ne opazite, kako sta nekaterim na pol resničnim mislim pridodani dve strašni verski zmoti? Da nas rojstvo Gospodovo **opominja na prerojenje naše duše**, o tem se je vsem vernikom govorilo v adventnih nedeljah. Vabili ste se tudi k svetim Zakramentom ravno zato, da se preporodite, da se zdramate in popravite napačne nazore o življenju v boljšimi. Tudi ste se na prižnici in v spovednici napeljevali, kako se morate **lotiti poboljšanja**, da dosežete uspehov, namreč več sreče in miru že v življenju na tem svetu.

Toda vprašam: ali »rojstvo Gospodovo« pomeni **edino** to notranje prerojenje in »ne more za nas pomeniti kakšne zunanosti?« Kaj, mar »rojstvo Gospodovo« ni nič zunanega? **Ali se Gospod torej ni rodil od Device Marije v Betlehemu?** Ali torej Gospoda Jezusa Kristusa, kakor poučeni po zgodovini in cerkvi mi vanj verujemo, sploh ni? **In če ni Njega, potem pa tudi krščanstva ni!** Kako grozna zmoti ne le zoper vero, ampak tudi kar naravnost zoper vso zgodovino!

Kaj pa pomeni zopet trditev: »**da ne vidimo prerojenja v kakšnih oblačnih nedosežnostih.**« Kaj pa so te »oblačne nedosežnosti?« Zakaj govoriš tako temno? Ali si ne upaš z resnico na dan? Pač, ob koncu praviš: »izvedljivo je, da dosežemo uspehe v življenju na tem svetu.« Torej samo na tem svetu? samo to je izvedljivo? Kaj pa drugi svet, kaj pa večnost? Ali je ni? **Ali je mar večnost tista »oblačna nedosežnost?«**

Verni kmet! Glej, za »naprednega kmeta« ni Kristusa rojenega v Betlehemu, ni krščanstva, ni večnosti! Da, »napredni kmet« vse to taji, v tem se razlikuje od tebe vernega kmeta, in v tem obstoji njegov napredek! Da, napredek, toda ne v spoznanju resnic, ampak napredek od resnice v zmoti in laži!

2. V drugi misli razlaga »Dom« svojim »naprednim kmetom«, »kaj je podlaga uspehov in sreče na tem svetu. On piše: »**Kdor taji, da se ni treba brigati za pametno in srečno življenje že na tem svetu, taji, da bi bil ta svet ustvarjen od boga. Danes pa vemo, da je podlaga uspehov in sreče zdravje, podlaga zdravja pa treznost, snaga in red. Danes vemo, da moramo skrbeti za dušo s tem, da si ustvarimo pred vsem za njo v našem telesu zdravo prebivališče . . . Le zdrav narod je zmogel premagovati težave.**« Za temi trditvami opisuje »Dom« treznost Srbov in Bulgarov, ki so ravno zato tako žilavi in so mogli premagati napore in težave strašne vojske.

Kar je v teh trditvah resničnega, vse to tudi verni kmet popolnoma natančno veš. O treznosti so Ti govorili duhovni v šoli, o treznosti čuješ v cerkvi, minuli advent se Ti je čital list ljubljanskega škofa o treznosti, v Tvojih vrstah se snuje »sveta vojska« zoper pijančevanje, in ravno pred par dnevi si se vabil na tretji splošni shod zoper nezumno popivanje. Ti si prav natančno poučen, da je zmernost velika čednost, da je nezmernost grda hudobija, katero tudi Bog kaznuje. Tudi Ti se veseliš treznosti svojih slovanskih sobratov na jugu. Torej verni kmet! V tem oziru nisi zaostal za naprednim kmetom, marveč si mnogo bolj napreden od njega, saj napredni kmet ne more pokazati na tako prizadevanje za treznost, kakor Ti.

Odbijamo pa od sebe neko namigavanje, kakor da bi verni kmeti tajili, da se ni treba brigati za pametno, srečno življenje že na tem svetu. **Ti, »napredni kmet«, povej no, kdo to taji?** Saj si vendar, dokler si bil veren, tudi Ti slišal v cerkvi in pri vsakem pouku, kako naj pobijamo strasti, kako naj ostanemo trezni tudi zato, da si ne kvarimo miru in sreče na zemlji? Ali si že tako »napreden«, da ne veš, kako pripomore k sreči na tem svetu ravno izpolnjevanje zapovedi božjih? Kjer je pokorščina, kjer ni jeze, kletve, pijanstva, nečistosti, oderuštva, laži, obrekovanja, ali ni tu veliko več sreče na zemlji? Ako si že to pozabil in nam namigavaš, kakor da je veren kmet zoper srečo na zemlji, je čudna tvoja naprednost! **Da, ti napreduješ od znanja v neznanje, od luči krščanske vere v temo človeških strasti.**

Ali je tudi to napredek, da besedo »bog« pišeš z malim »b«, ne pa z velikim »B«? Vse se nam zdi, da tvoj »bog« ni krščanski »Bog«, ki je ustvaril nebo in zemljo in vse, kar je, ampak da ta »bog« so le neke prirodne, slepe moči, ki v svetu delujejo in da si ti že popolnoma bogotajec.

Že iz tega spoznate, koliko zmoti, laži in zavijanj nagromadi »Slovenski Dom« samo v eni številki, ko piše o Božiču. Pa še nismo vseh naštel. Najdebelejše pride prihodnjič.

Sin vernega kmeta.

Dogodki na Balkanu.

MIROVNA POGAJANJA V LONDONU.

Turki zavlačujejo pogajanja. — Odrin. — Finančne težave.

Pogajanja za mir silno počasi napredujejo, in sicer vsled turške krivde. Turki hočejo na vsak način zavleči pogajanja, da bi potem vsled posredovanja velesil več dosegli. Takoj v prvih sejah so se izgovarjali, da nimajo pooblastil za pogajanja z Grki, ki niso podpisali premirja. Poslali so domov po navodila. A ko je imela biti prihodnja seja, so izjavili, da niso še dobili potrebnih navodil. Zopet so sejo odgodili. Pa Turki so hoteli še več. Rekli so: Ker se

vsled razmerja do Grkov pogajanja zavlačujejo, naj zavezniki dovolijo, da se Odrin preskrbi z živežem. Seveda so jim Bulgari odgovorili, da je v premirju rečeno, da trdnjave ne dobe novega živeža in zato v tej točki ne odnehajo.

V naslednji seji so nato Turki izrekli, da so pripravljene pogajati se tudi z Grki, samo če se Odrin sme preskrbeti z živežem. Odločno so bili zavezniki proti. Na ta način so Turki od dne do dne zavlačevali pogajanja, sedaj pa so se v teh dveh točkah glede pogajanja z Grki in preskrbe Odrina vendar udali.

Upanje na mir pa vendarle ni posebno veliko. Pogoji namreč, ki so jih zavezniki stavili Turkom — in pravo pogajanje se začne šele pri teh pogojih — so te zelo vznejevoljili, češ, da preveč zahtevajo. Zlasti Odrin bo preporna točka.

Druge velika težkoča pri pogajanjih bo vojna odškodnina. Zavezniki bodo menda zahtevali od Turkov, da plačajo čez eno milijardo odškodnine. Tu se bodo pa seveda Turki zelo upirali, ker bodo morali iskati posojil.

Enaka težava bo, ko se bo šlo za prevzetje dela turškega dolga. Balkanski zavezniki pravijo, da ne prevzamejo nič dolga Turčije, a velevlasti, katerih podaniki imajo v Turčiji svojo upnico, bodo hoteli pokritja. Največ so Turkom posodili Francozi, ki pravijo, da morda za zastavo zavzamejo turško pokrajino Sirijo.

Boji se še nadaljujejo. Pred Skadrom prišli Srbi v boj.

Obleganje Skadra se, kakor vse kaže, ne bo moglo šteti v posebno čast. Kakor so izpočetka s svojo hrabrostjo vse očarali, tako so sedaj s svojo nerodnostjo in neizvežbanostjo pokvarili dobri vtis. Dasi je Skader, oziroma Taraboš močno utrjen, je vseeno le črnogorska krivda, da še ni padel, saj imajo pred mestom vso svojo armado. Vedno bolj se pa kaže tudi, kako nespametno so ravnali Črnogorci, ker niso pustili Srbov, da bi jim pomagali. Sedaj, ko je premirje, jim ne morejo.

Vendar pa so kljub premirju morali pri zadnjem izpadu junaškega turškega poveljnika Srbi nastopiti. Turki so namreč tudi nje napadli. Ker Srbi niso bili pripravljene, so trpeli precej izgub in en oddelek je bil menda celo vjet. Toda Turkom se je ta zavrtnost krvavo izplačala. Srbi so jih po hudem boju zapodili in toliko pobili, da so pri umikanju pokrili vso pot z mrtveci.

Radi turškega napada na Srbe je nastalo veliko ogorčenje v Srbiji. In turškim delegatom na konferenci je srbski delegat Novaković zagrozil, da bo v slučaju, če se poveljnik Skadra ne bo držal premirja, Srbija napadla Skader.

SLIKE Z BALKANSKIH BOJIŠČ.

Srbski seli. Obiski pri vojakih.

Ko so minuli veliki boji, se je med srbskimi vojaki začelo oglašati domotožje. Pisma iz domačije so le neredno prihajala, ker se čete vedno premikajo. Pa tudi vojaki sami so mogli le malo poročati domov in še to pismo često ni prišlo zlepa v domovino, ker pošte kljub skrbnosti vojaške

uprave često niso mogle vršiti svojega posla. Toda Srbi so si znali pomagati. Kljub oddaljenosti in kljub nevarnostim na potu so se začeli podajati stari očetje, da obiščeje svoje sinove in vidijo, kako se jim godi. Vzeli so seboj kak priboljšek za sinove in tisoč naročil in pozdravov od domačih in znancev. — Mnoge vasi so si pomagale tudi tako, da skupaj pošljejo posebnega sela, izkušenega moža k svojem v vojsko. Ta vojakom pove domače dogodke, a domačim potem zopet poroča o vojakih. — Tako hodijo starčki in seli iz ljubezni do sinov in svojcev celo skozi divjo Albanijo do Drača.

V osvojenih krajih. Nov napredek.

Dezele, ki so jih osvojili Bulgari in Srbi, prišle bodo v njih rokah do velikega napredka, zakaj oboji bodo napeli vse sile, da te kraje priklenejo nase. V bulgarskem sobranju (državnem zboru) je minister že izjavil, koliko da hoče storiti vlada za upravo novih dežel. Nastavljajo že tudi novo uradništvo pri železnicah.

Prav tako Srbi. Ko so osvojili pas Albanije ob morju, ustanovili so brž do 40 novih pošt in uvedli novo upravo v teh krajih.

Še več hočejo storiti za kraje, ki jih bodo stalno obdržali. Zlasti hočejo napraviti iz mesta Skoplje drugo kulturno središče srbskega naroda. Skoplje, ki šteje do 60.000 ljudi in bo za Belgradom največje srbsko mesto, bo dobilo poleg mnogih drugih šol celo vseučilišče, pravno fakulteto.

Amerikanci in vojna. Požrtvovalnost.

Veliko navdušenje za sveto vojsko proti Turkom kažejo izseljenci v Ameriki. Darujejo v denarju, pa tudi sami hite v domovino, da se bore proti Turkom. Srbski narodni odbor v Ameriki je nabral za srbski Rdeči križ 173.000 kron. — Ravnotako Bulgari ne zaostajajo. Iz Amerike poročajo, da je te dni odpotovalo v domovino zopet do 10.000 Bulgarov.

Kako je sedaj v Odrinu? Lakota.

Kakor znano, so Bulgari sklenili premirje s Turki tako, da se Odrin ne sme preskrbeti z živežem, zato pa vlada sedaj v mestu lakota. Begunci iz Odrina pripovedujejo: Položaj v mestu je obupen. Prebivalstvo gladuje. Kruh se prodaja po dva leva (kroni) kilogram, mesa že davno ni več. Soli, sladkorja in kave je komaj za zdravila. Kužne bolezni zahtevajo silnih žrtev. Vsak dan umrje po 10 vojakov na tifusu in koleri, civilnih oseb pa še veliko več. Redka je v Odrinu hiša, ki bi ne imela smrtnih žrtev. Vodo zajemajo le iz Marice in Tundže. Kljub temu se je šukri-paša odločil, da brani mesto do zadnje kaplje krvi in da se živ ne uda.

Razglas iz letalnega stroja.

Aeroplani, letalni stroji so Turkom veliko škodovali, zato so pa zahtevali v premirju, da ne sme noben bulgarski letalni stroj nad Odrin. Zadnji, ki se je dvignil nad mesto pred premirjem, je raztrosil razglas v turškem jeziku. Na tisoče listov tele vsebine je padlo v mesto:

»O turški vojaki! Davno ste že objeti in zato ne veste, kaj se godi zunaj vas. Vedite tedaj, da je položaj Turčije strašno

slab. Razun Carigrada je vsa Turčija v bulgarskih rokah. Tisti, ki so pobegnili proti Carigradu, so padli brez topa in puške — vsled kolere in tifusa. To pomeni, da Odrinu nihče ne more na pomoč in da se bo moral udati. Če se udaste, se kri ne bo prelivala. V nasprotnem slučaju pa ne boste več videli staršev, žená in otrok. To je zadnje sporočilo — dobro premislite.»

Razglas ima namen, Turkom vlti strahu, da bi se prej udali.

Kako je pri Čataldži? Bulgarske utrdbe. Novi načrti.

Kakor smo že poročali, Turki pogajanja za mir zavlačujejo in se pripravljajo za nove boje. Teга časa pa tudi Bulgari niso pustili neporabljenega. Bulgari so svoje postojanke pri Čataldži mnogo bolje utrdili, kot so pa turške. Za temi utrdbami hočejo mirno počakati, kako se stvari razvijejo. Utrdbe so namreč toliko močne, da jih Turki ne bi mogli vzeti na noben način. Ako bi se tedaj Turki za Odrin ne udali in bi se vojna nadaljevala, bi Bulgari predvsem Odrin napadli in prisilili Turke, da odstopijo vso Tracijo. Ta taktika, to postopanje bi imelo uspeh, in sicer zato, ker Turki niso zmožni za kak močan napad, ker so izgubili skoro vse topove. Od strani pa Turki Bulgarov tudi ne morejo prijeti, ker jim je grško in bulgarsko brodogve pokvarilo najboljše ladje. Tako bi se mogla pri Čataldži braniti tudi zmanjšana bulgarska vojska, medtem ko bi večji del osvojil Odrin. — Ker Turki morajo uvideti, da se ne da več Odrina rešiti, je upati, da se udajo v svojo usodo.

Političen pregled

SPOR MED AVSTRIJO IN SRBIJO V GLAVNEM REŠEN.

Vojna nevarnost odstranjena. Konferenca poslanikov v Londonu.

Môra, ki je tlačila tedne avstrijske narode, je odnehala. Skoro gotovo je namreč sedaj, da ne pride do vojne s Srbijo. Miroљubnost Srbov in vpliv naših avstrijskih višjih krogov, ki so za mir, je zmagal. Spor je, to se lahko reče, v glavnem poravnán in vojna nevarnost odstranjena. Hujskarije nemških listov niso imele uspeha, in danes stoje osramočeni pred javnostjo vsi tisti, ki so nas Jugoslovane imenovali izdajalce.

Kaj dobi Srbija?

Po doslej došlih poročilih so se poslalniki zedinili, da z ozirom na vprašanje o dohodu k Jadranskemu morju Srbi tole dobe: Srbiji se določi kot trgovsko pristanišče sv. Ivan Medua, dovolj se ji železniška zveza s tem pristaniščem pod varstvom velesil. Na tej progi bo srbsko blago uživalo popolno prevozno prostost; dovažati se bo smelo tudi orožje in druge vojne potrebščine. Odpove se pa Srbija Draču. Srbija dovolj Avstriji mnoge trgovinske ugodnosti zlasti pri določevanju carine. Tako tudi Avstrija ne bo oškodovana, če so zavezniki zavzeli Turčijo, kamor se je izvažalo toliko avstrijskega blaga.

Albansko vprašanje. Obseg Albanije.

Nerešeno je ostalo za enkrat vprašanje, kako bo z Albanijo. Edino tu če bi se še križali avstrijski in srbski interesi. Tu konferenca še ni izrekla svoje besede. Skoro gotovo je sicer, da dobi Albanija avtonomijo pod tursko nadoblastjo, a čisto negotovo je še, kakšne meje da bo imela. Albanija je namreč precej nedoločen pojem. Mnogo Albancev stanuje v krajih, kjer so Srbi in Grki v večini. Splošnejše se sliši, da hočejo vevlasti tako določiti meje Albaniji, da bi obsegala vse ozemlje, skozi katero teko reke in dotoki, ki se izlivajo v Jadransko morje. — Po dvorih in ministrih se oglašajo albanski veljaki, ki hočejo veliko širše meje.

Služaj Prohazke od strani Srbije rešen. Mirovna pogajanja.

Tudi spor radi Prohazke je kolikor-toliko rešen. Poročali smo že zadnjič, da so se osramotili nemški hujskači ob tem vprašanju in da je vzlet velik povod napetosti. Sedaj pa hoče Srbija tudi tiste male pogreške, ki so se izvršili v naglici proti Prohazki, popraviti. Sam ministrski predsednik Pasić je šel k avstrijskemu poslaniku v Beogradu, Ugronu, in se opravičil radi nepravilnosti. — Tudi na Dunaj se misli podati Pasić, da se dogovori o spornih točkah z Berchtoldom. Dalje je ravnotako novi srbski poslanik na Dunaju, Jovanović, prišel tja z namenom, da dela na mirno rešitev vseh vprašanj. Da je napetost pojenjala, priča zelo tudi dejstvo, da se Avstrija več ne pripravlja na boj in je mnogo vojaštva že zopet doma.

IZ DRŽAVNEGA ZBORA.**Seja trajala 56 ur. Tri dni in tri noči.**

Poročali smo že, kako so češki radikali obstruirali izjemni zakon za čas mobilizacije v vojnem slučaju in da je bil ta zakon končno sprejet. Posebna zanimivost iz te seje pa je to, da je trajala skupaj 56 ur neprestano. Češki radikali so s svojimi govori prisilili zbornico, da je kar naprej zborovala ali bi se pa morala večina udati. Gotovo pa je, da bi mogli radikalni Čehi še nadalje ovirati izjemno vojaško postavo, če bi resno hoteli. Ker pa so uvideli, da bi vlada postavo izvedla s § 14., če bi je zbornica ne sklenila, so odnehali.

Ker se je pred to sejo vršila seja proračunskega odseka, ki je vsled slovenske obstrukcije in znanega Gostinčarjevega govora trpela vso noč in pol dne, morali so poslanci zborovati skupaj tri dni in tri noči. — Razume se, da so češki govorniki govorili včasih pred prazno zbornico. Ravno toliko je bilo poslancev, da se je seja nadaljevala.

Preprečena nakana. Imunitetni predlogi. Gostinčar začne zopet govoriti.

Med to dolgo šestinpetdeseturno sejo se je zvedelo, da ne nameravajo sklicati proračunske seje takoj po zbornični seji, kakor je bilo prej rečeno. Toda ta sporočila so bila le v ta namen, da ne bi naši poslanci zavlekli zbornične seje v noč in da bi potem lahko v seji proračunskega odseka dr. Korošca utrudili in porazili.

Pa naši poslanci se niso dali previrati. Dr. Korošec je bil na vse pripravljen.

In res! Ko se bliža konec seje, pride Korytowski javit dr. Korošču, da mora vseeno brž sklicati sejo. Toda na vrsti je bilo še deset imunitetnih predlogov. Ta stvar se je zdela malenkostna in vsi so mislili, da gre mirno brez besede v odsek. A komaj izve dr. Korošec za napovedano novo sejo, že se oglasi Gostinčar k besedi in izjavi, da bo obširno govoril. Pripravljena sta tudi Jarc in Vrstovšek. Seja, kjer bi uničili in premagali obstrukcijo naših, je bila nemogoča. — S tem pa je bil tudi dosežen uspeh.

Naša zmagaja. Pogajanja. Izjava dr. Korošca.

Nasprotniki so uvideli, da ne ubijejo obstrukcije. Začeli so prihajati seli in vabiti k pogajanjem. Najprej so morali odložiti sejo proračunskega odseka za drugi dan popoldne ob štirih. Do takrat pa so se vršila pogajanja, ki sta jih vodila dr. Šusteršič in dr. Korošec.

Drugi dan ob 4. uri popoldne se je vse gnetlo v proračunski odsek, da vidi, kaj bo. Dr. Korošec dobi besedo. V svojem govoru pove, zakaj so Slovenci morali obstruirati: Obstrukcijo so naši začeli, da dopovedo enkrat na zgoraj in na spodaj, kako žalostne razmere vladajo na jugu države. Hoteli so nasprotniki s silo udušiti obstrukcijo, pa uvideli so, da ne gre. Sedaj vidijo, da preko nas ne zmorejo ničesar. Ker pa so nasprotne stranke odnehale, pravi dalje dr. Korošec, in nam bodo šle v nekaterih stvareh na roko, zato nehajo naši z obstrukcijo.

Po tej izjavi Koroščevi se je vse oddahnilo, toda pomniti moramo, da naši zopet zgrabijo za orožje, če večinske stranke ne bodo držale obljud.

Razprava o poslovniku. Napadi in obramba.

Med tem je prišlo v razpravo poročilo odseka o poslovniku. Važnost novega poslovnega reda je v tem, da se z njim da preprečiti vsaka hrupna obstrukcija in se dá predsedniku večjo veljavo. Pri tej razpravi je prišlo do burnih prizorov. Predlagal je namreč neki Nemeč konec razprave, predno so prišli do besede češki in slovenski govorniki. To je napravilo hrušč. Poslanec Jarc se je oglasil k stvarnemu popravku, ker je bil odločen prej za govornika v razpravi. Ko graja postopanje večine, mu podpredsednik Pernerstorfer vzame besedo. Pod predsednikom Sylvestrom jo zopet dobi in zdela predvsem Laha Bugatto, ki je z divjim sovraštvom napadal Slovence in jih sumničil kot izdajalce. Dalje je prišlo do prerekanja s kočevskim poslancem Barhom, ki je hotel razne reči našim očitati. Poslanec Jarc in Povše sta ga javno označila kot človeka, ki ne govori resnice.

Vsi ti izbruhi laške in nemeške jeze so imeli svoj izvor v zavesti, da jih je obstrukcija naših čisto zmagala.

Praktičen uspeh. Cuvaj gre.

En praktičen in velik uspeh slovenske obstrukcije je ta, da se Hrvatska vendar enkrat reši svojega trinoga komisarja Cuvaja. Vsa poročila so edina v tem, da je Cuvajeve vlade konec.

Cuvaj sam se je podal na dopust, s katerega se pa več ne vrne. Zanimivo je,

kako opravičujejo njegovi vladni listi njegov dopust. Pravijo namreč, da je vsled preoblegla dela dobil mrzlico in da se mora na vsak način iti zdraviti.

Njegove uradne posle prevzame prejšnji uradnik hrvaškega ministrstva v Budimpešti, Unkelhäuser, ki je imenovan sedaj za sekcijnskega šefa v upravi notranjih poslov. Ta postane najbrž Cuvajev naslednik. — Tako se bo po zaslugi naših Hrvatska rešila, če zopet Madžari ne zmagajo s svojim vplivom v najvišjih krogih.

IZ GOSPOSKE ZBORNICE.**Napad na cerkveno poroko.**

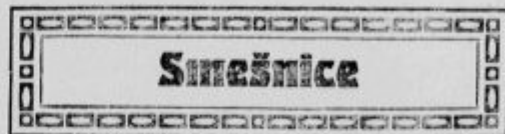
Član gosposke zbornice, dr. pl. Grabmayer, je v seji gosposke zbornice začutil potrebo, da se zavzame za civilno poroko. Šlo se je za nekatere izpremembe državlanskega zakona in ob tej priliki se je mož zaletel v postavna določila glede na verski zakon in v cerkvena določila, ki ne dovoljujejo zakona med judom in kristjanko in narobe. Zahteval je, naj se uvede obvezna civilna poroka. Prizna pa, da ni sedaj tistih predpogojev, ki bi sklepanje postave o civilni poroki omogočili.

Pobijal je tega govornika dr. Call, ki se čudi, da prinaša Grabmayer take stvari v zbornico, ko je pa sam enkrat izjavil, da bi tak zakon izzval najhujši kulturni boj.

Nato se je oglasil še kardinal, dunajski nadškof dr. Nagl, ki je sedaj prvič nastopil v gosposki zbornici. V dolgem in lepem govoru pobija izvajanja Grabmayerjeva in dokaže, kaka nesreča bi bila to za posamezne in tudi za državo. Smisla za red in pravico že sedaj manjka, če upropastijo svobodomiselci — tako pravi nadškof — še rodbinsko življenje, spodkopana je avtoriteta in temelji države.

ODSTOP DUNAJSKEGA ŽUPANA. NOVA IZVOLITEV.

Dunajski župan dr. Neumayer je odstopil. Imel je vedne prepire s svojimi podžupani. Zlasti so ga napadali, da dela preveč za svoj žep in svojo žlahto. Napetost je prišla na vrhunec, ko je socialni demokrat Schuhmeier rekel, da ima dokaze v rokah, kako je postopal Neumayer pri oddajanju služb in ga je imenoval: sramoto Dunaja. Da ne bi trpela stranka, prisilili so župana, da se je sam odpovedal. — Za novega župana je bil izvoljen s 128 glasovi dr. Weiskirchner, ki je bil enkrat že trgovski minister.

Slab izgovor. Sodnik: »Tako sramotilnega pisma še nisem bral, kakor ste ga Vi pisali sosedu. Kako morete to opravičiti?« — Zatoženec: »Je bilo že v mraku, ko sem pisal, in torej nisem mogel dobro videti, kaj sem pisal!«

Otročje. »Mama, ta krava se tako kislo drži; kajneda ima kislo mleko?«

Pred sodiščem. Sodnik: »Kdaj ste slišali ropot?« — Hišnik: »Je moralo gotovo biti že ponoči, ker se nekako v temi na to spominjam!«

V kasarni. Korporal: »Takah butcev, kakor ste vi, pa še nisem imel! Sami osli. le ušesa vam manikajo!«

Bolgarski junaki.

1. „Rešite nas! O bratje mili!
Pravice Turek ne pozna,
poznati nas Evropa noče,
naj sužna „raja“ mre in joče,
mogočniki so brez srca!“
2. „Rešite nas! O bratje mili,
svobode Vam že sije žar!
Požiga Turek nam domove,
kristjanom pušča le grobove.
Pomagaj nam, bolgarski car!“
3. Junaki prosti vse so čuli ...
„Bog kliče nas! Mi gremo v boj!
Za sveti križ, svobodo sveto
junakov naj umrè nešteto! —
Naprej, bolgarski krepki voj!“
4. „Naprej možjé! Urá, junaki!“ — —
In bojni dvigne se vihar.
Ko mož za možem v bitki pada,
krščanska zabučí armada:
„Naprej! Zmaguje sveta stvar!“ —
5. Stotisoč src zemljó namaka,
bolgarska se razliva kri,
ni mesta, hiše brez junaka ...
ki vse je dal ... Nihče ne plaka ...
Pogumni narod rad trpi.
6. „Gospod naj sprejme žrtve naše
za brate mile, križa čast!
Svobode zlate žar naj sije,
iznad grobov življenje vzklije:
posveti, Večni, novo rast!“ —

O. E. B.

LISTEK

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.
(Dalje.)

»Pojdite, Borovski,« je rekel Sergij, ki je že stal na prvi stopnici. »Počasí, jaz pojdem prvi!«

»Pazite, kam položíte svoje noge; morebiti se nahaja grozen prepad spodaj,« sem rekel.

»Najbrže kaka druga dvorana,« je rekel Sergij, ko je počasi stopal doli in štel stopnjice med potjo.

Ko je došel do petnajste, se je ustavil. »Tukaj so tla,« je rekel. »Hvala Bogu! Mislim, da je nekak hodnik. Pridita doli.«

Nato je šel navzdol Tomič, jaz pa

za njim. Ko sem došel do tal, sem prižgal še eno izmed obeh preostalih vžigalic. Ob njeni svetlobi smo opazili ozek predor, ki je pravokotno k stopnjicam držal na levo in desno. Predno smo mogli še kaj več razločiti, je vžigalica dogorela do prstov in ugasnila. Na katero stran naj se obrnemo? Naravno je bilo nemogoče vedeti, kaj je bil predor ali kam je držal, in vendar nas je utegnila ena pot voditi do rešitve, druga v pogubo. Bili smo v veliki zadregi, dokler se ni Tomič spomnil, da se je plamen vžigalice, ko sem jo prižgal, vsled prepaha v predoru obrnil na levo.

»Pojdimo torej proti prepihu,« je rekel, »zrak vleče notri, ne venkaj.«

Sprejeli smo ta nasvet in z roko tipajoč ob steni in poskušajoč pri vsakem koraku tla pod seboj, smo se ločili od vražje zakladnice in tavalí dalje. Ako pride kedaj zopet živ človek vanjo, kar se, mislim, ne bode zgodilo, bo našel znamenje naše navzočnosti v odpr-

tihi skrinjah in zabojih, prazni svetilki in belih kosteh ukoge Fulate.

Ko smo nekako dobre četrte ure tipali po hodniku, se je naenkrat obrnil ali pa je bil presekán po drugem; in podali smo se v tega, samo da smo čez nekoliko časa zašli v tretjega. In tako je šlo naprej nekoliko ur. Zdelo se je, da smo v nekakem kamenitem labirintu (poslopje z neštevilnimi hodniki in sobami, iz katerega je skoraj nemogoče priti brez vodnika) brez izhoda. Kaj pomenijo vsi ti hodniki, seveda ne morem povedati; vendar smo mislili, da so to starodavni rovi rudokopa, ki so držali semintja vsekrižem, kakor jih je vodila ruda. To je edini način, po katerem smo si mogli razlagati toliko množino hodnikov.

Navsezadnje smo se popolnoma vtrujeni in prevarani v nadi ustavili in povžili svoj poslednji borni kos suhega mesa in popili poslednje požirke vode, kajti naša grla so bila kakor apnenica. Zdelo se nam je, da smo utekli smrti v

temni zakladnici, samo da umrjemo v temi teh predorov.

V tem obupu se mi zazdi, da sem vjel na svoja ušesa neki glas, na katerega sem opozoril tovariša. Bil je zelo slaboten in zelo oddaljen, toda bil je glas, slab, šumljajoč glas, kajti ostala dva sta ga tudi slišala; in nobene besede ne morejo popisati naše hvaležnosti, kajti bil je prvi glas po vseh urah grozne, strašne tišine.

»Sveta nebesa! To je tekoča voda!« je rekel Tomič. »Pojdimo!«

In zopet smo stopili naprej v smeri, odkoder se nam je zdelo, da prihaja šumenje, in tipali smo svojo pot ob skalnatih stenah. Ko smo šli dalje, je šumenje postajalo vedno glasneje. Dalje, še dalje smo šli; sedaj smo čisto razločno slišali žuborenje tekoče vode. Sedaj smo bili že čisto blizu nje in Tomič, ki je hodil prvi, je prisegel, da jo že more vohati.

»Počasi hodite, Tomič,« je rekel Sergij, »držati se moramo drug drugega.« Komaj pa je to spregovoril, se je začelo: Pljusk! in Tomič je zakričal.

Padel je v vodo.

»Tomič! Tomič! Kje ste?« sva vpila prestrašena. V našo tolažbo je z vdušenim glasom odgovoril:

»Vse dobro; držim se za skalo. Prižgite vžigalico, da vidim, kje da ste.«

Urno sem prižgal zadnjo vžigalico, ki nam je še preostala. Njena slaba luč nam je razkrila temno vodo, ki je tekla pod našimi nogami. Kako široka je bila, nismo mogli videti, toda tam ob strani je visela temna postava našega tovariša na naprej štrleči skali.

»Stojte na mestu, da me bodejte vjeli,« je zavpil Tomič, »plavati moram tja nazaj.«

Nato smo slišali pljuskanje in močno plavanje. Čez eno minuto je bil pri nas in prijel je Sergija za roko in izvlekla sva ga v predor.

»To ni bila šala!« je rekel sopihajoč, »ako se ne bi oprijel skale in znal plavati, pa bi bil izgubljen. Drla je voda kakor v mlinskem žlebu in nobenega dna nisem mogel čutili.«

Jasno je bilo, da tukaj nismo mogli dalje. Ko se je Tomič nekoliko odpočil in smo se napili vode iz te podzemeljske reke, ki je bila sveža, ter si kolikor mogoče umili svoje obraze, kar smo zelo potrebovali, smo se vrnili in hodili po predoru nazaj; Tomič je stopal ves moker pred nami. Navsezadnje smo dospeli do drugega predora, ki je vodil na desno.

»Lahko gremo tudi v tega,« je rekel Sergij utrujeno, »tukaj so vsa pota enaka; tako lahko hodimo, dokler se ne zgrudimo.«

Počasi in dolgo, dolgo smo stopali skrajno utrujeni po tem novem predoru; Sergij je bil prvi.

Naenkrat se je Sergij ustavil in mi smo zadelj vanj.

»Poglejta!« je zašepetal, »ali se mi sanja, ali je to svetloba?«

Zijali smo z očmi in tam daleč pred nami je bilo nekaj slabo svitlega, nič večje kakor šipa v oknu kmečke hi-

še. Svit je bil tako slaboten, da dvomim, ako bi ga zamogle zapaziti kake druge oči razen takih, ki so liki našim cele dneve dolgo gledale samo temo.

Majhno upanje nas je zopet objelo in hiteli smo dalje. V pet minutah nismo bili več v dvomu; v resnici je bila lisa slabe svetlobe. Še eno minuto in sapica pravega, živega zraka nam je pihljala nasproti. Dalje smo hiteli. Naenkrat pa se je začel predor zoževati. Sergij je hodil po kolenih. Vedno ožji je prihajal, navsezadnje je bil tako ozek, kakor velika lisičja luknja v zemlji — sedaj je bila zemlja, skala je prenehala.

Stesnil se je, napel in Sergij je bil zunaj, in ravno tako je bil Tomič in ravno tako sem bil jaz in visoko nad nami so svetile zvezde in v naših nosnicah je bil sladki zrak; nato pa se je nekaj udrlo in vsi trije smo se valili oko-

In stari vojak se je zgrudil pred nami in objemal Sergijeve kolena in glasno jokal od veselja.

li in okoli skozi travo in grmovje in mehko, vlažno zemljo.

Jaz sem se oprijel neke stvari in ustavil. Vsedel sem se in začel veselo klicati. Odgovarjajoč glas se je začel ravno odspodaj, kjer se je končala divja pot Sergija na nekih ravnih tleh. Splazil sem se k njemu in ga našel nepoškodovanega, četudi brez sape. Nato sva se ozrla po Tomiču. Našla sva ga nekoliko dalje proč, vjetega v rogovilasti korenini. Bil je precej obtolčen, vendar je bil kmalu dober.

Vsedli smo se vsi trije skupaj v travo in sprememba v naših čutilih je bila tolika, da smo vriskali od veselja. Rešili smo se iz te strašne temnice, ki je bila skoraj naš grob. Gotovo je kaka usmiljena višja moč vodila naše stopinje k šakalovi luknji koncem predora (kajti nič drugega ni mogla biti). In glej, tam na gorah se je zopet rudečila jutranja zora, o kateri smo mislili, da

je nikdar več ne bomo videli.

Kmalu se je siva svetloba razlila po bregovih in videli smo, da se nahajamo na dnu ali bolje blizu dna ogromne jame pred vhodom v podzemsko jamo. Sedaj smo zopet razložili postavo kolosov, ki so sedeli na njenem robu. Brez dvoma so bili to grozni hodniki, po katerih smo hodili v tej dolgi, dolgi noči, prvotno na katerikoli način v zvezi z velikim rudokopom dijamantov. Kar se tiče podzemske reke v osrčju gore, sama nebesa vedo, kaj je bila, odkod prihaja in kam teče. Kar se mene tiče, me prav nič ne mika zasledovati njenih potov.

Vedno bolj in bolj se je svitalo. Sedaj smo mogli videti drug drugega. Takega prizora, kakor smo si ga nudili, niso videle moje oči nikdar preje niti pozneje. Suhega lica, vpadlih oči, zamazani od blata in prahu, opraskani, krvavi, s strahom preteče smrti še vedno na naših obrazih, smo bili v resnici taki, da bi celo dnevno svetlobo prestrašili. In vendar je svečano dejstvo, da se je nahajal Tomičev monokelj še vedno ob Tomičevem očesu. Dvomim, ako ga je sploh kedaj vzel proč. Niti tema, niti padec v podzemeljsko reko, niti valjenje po strmih stenah ni moglo ločiti Tomiča od njegovega monoklja.

Kmalu smo se vzdignili v strahu, da nam ne bi utrpili udje, ako bi še dalj časa tam ostali, in začeli smo počasi in naporno lezti po strmih stenah velike jame navkreber. Celu uro ali še več smo se mučili po modri ilovici, vlekli se navzgor s pomočjo korenin in trave, s katero je bila porastla.

Prebili smo tudi to in stali smo zopet na veliki cesti na strani jame, ki se je nahajala kolosom nasproti.

Od strani ceste, kakih sto korakov daleč je v bližini koč gorel ogenj in okoli njega so stale človeške postave. Napotili smo se proti njim, podpirali drug drugega in se ustavljali skoro pri vsakem koraku. Kmalu je ena izmed postav vstala, nas zagledala, zavpila od strahu in se zgrudila na tla.

»Infadus! Infadus! Oni so, naši prijatelji!«

Obstali smo in on je tekel proti nam, divje gledajoč in še vedno trepetajoč od strahu.

»Oh, moji gospodje! Moji gospodje! V resnici ste vi, ki prihajate nazaj od mrtvih!«

In stari vojak se je zgrudil pred nami in objemal Sergijeve kolena in glasno jokal od veselja.

(Dalje sledi.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

Do prihodnje ceste smo imeli še najmanj sto korakov; toda na prostoru, ki nas je ločil od nje, je padal žareči pepel tako gost, da bi morali oslepeti, če bi se drznili iti skozi. Premišljeva-

kaj storiti, predlaga eden mojih prijateljev, teči kolikor mogoče hitro skozi nevarno mesto; jaz sem pa svetoval, naj raje počakamo, in ostali so mi pritrdili. Tu pa zakliče oni, ki je prvi stavil svoj predlog: »Kdor ni strahopetec, naj mi sledi!« in se zakadi v gosti pepel in za njim vsi drugi, ostal sem le jaz in vojak, ki je nosil naš plen. Komaj pa so storili nekaj korakov, so se že skrili najinim očem v vrtincu vročega pepela. Toda kmalu so imeli dovolj. Pepel jim je zamašil ušesa, usta in oči, in njihov vodnik je prvi kolikor je bil dolg in širok telebnil na tla, potem pa na tleh ležeč kričal in robantil kakor peklenšček. Tovariši so ga morali dvigniti in ga za roko peljati dalje. Storili so še par stopinj, a kmalu niso mogli niti naprej niti nazaj. Tavalji so kakor brezumni semintja in pretekla je več kakor ena ura, predno smo prišli zopet skupaj.

Jasno je bilo, da je nemogoče tu priti dalje. Že smo torej sklenili, da se vrnemo, kar šine enemu v glavo pametna misel: vsakdo naj vzame kos pločevine, ki je razmetana ležala po cesti, in si z njim zakrije obraz proti vetru, ognju in pepelu. Stvar se je obnesla. Pločevino smo nekoliko zvilili, jo z rokami trdno nastavili pred obraz in tako našli zaželjeno obrambo.

Tesno drug za drugim korakajoč smo srečno dospeli preko nevarnega mesta in prišli v ulico, kjer smo videli na tleh čepeti več židovskih in kitajskih družin, čuvajočih svoje borno imetje, ki so ga bili rešili ali pa morda tudi pokradli. Tu se nam je posrečilo

nekemu judu dopovedati, da bi mam bilo zelo ljubo, če bi nam pokazal pot do guvernerjeve palače; dasi nekoliko nerad, je vendar pustil svojce in odšel z nami, toda kljub njegovemu vodstvu smo zaradi mnogih ovinkov, po katerih smo bili prisiljeni hoditi, in zaradi različnih težkoč šele ob enajstih ponoči dospeli tja, odkoder smo bili odšli pred 24 urami. Ko smo bili zopet na varnem, sem se takoj zavil v tople kožuhe, katerih je bilo na razpolago cele kupe, in sladko spal do sedmih zjutraj.

Vsi polki, katerim je poveljeval maršal Mortier, so se že celih 36 ur neprestano trudili zadušiti divjajoči požar, ki je na enem koncu ugašen izbruhnil zopet na drugem mestu. Sicer se jim je posrečilo rešiti mnogo več hiš, kakor jih je vojaštvo potrebovalo za stanovanje, toda trebalo je za to nepopisnega truda in napora, kajti Rostopčin je bil dal nalašč odstraniti vse brizgalne, kolikor jih je bilo pa še najti, so bile pa večinoma pokvarjene in nerabne.

Dne 16. septembra je prišlo povelje, vse požigalce, ki jih vjamemo, postreliti. In to se je tudi izvrševalo. Streljali in obešali mrtve so na malem trgu blizu guvernerjeve palače, ki je vsled tega med vojaki dobil ime »trg obešencev«.

ČETRTO POGlavJE.

Bogati plen in njegova usoda. — V Kremu.

Takoj ob prihodu v Moskvo je naročil cesar maršalu Mortieru, naj strogo prepove vsako ropanje in pustošenje

po mestu. Nekaj časa je vojaštvo ubogalo; kakor hitro so pa izvedeli, da so Rusi sami zažgali mesto, tedaj jih pa ni bilo več mogoče krotiti. Vsakdo je vzel, kar je mogel in kolikor je rabil in še več.

Zvečer me je poslal stotnik z desetimi možmi, naj prinesemo potrebnega živeža. Dvajset drugih mož je poslal z istim naročilom na drugo stran. Ukazal nam je, da moramo paziti pri svojem poslu na red. Plenjenje je bilo sedaj takorekoč molče dovoljeno; vojaki so nazivali to: iti na semenj.

Najprej smo krenili po ulici, ki je vodila od našega trga in v kateri je sicer tudi že večkrat gorelo, a se je bilo vendar posrečilo jo ohraniti; sedaj je stanovalo v njej več višjih častnikov in vojaških uradnikov. Preko kamenja, podrtin in ožganega tramovja smo konečno dospeli v mestni oddelek, kateremu je bil požar popolnoma prizanesel. Krog in krog je vladala globoka tihota; videti ni bilo drugega kakor nekaj nevpredenih voz. Prebrskali smo jih, a našli v njih nič posebnega. Komaj smo se oddaljili nekaj korakov od njih, kar začujemo za seboj žvižg in hkrati od dveh strani odgovor nanj. Obstali smo in prisluškovali, a ker ni bilo ničesar več čuti, smo skienili, preiskati dve bližnji hiši, o katerih smo slutili, da bi utegnile imeti za nas kaj koristnega. Jaz s petimi možmi sem vzel na piko eno hišo, en desetnik z ostalimi petimi pa drugo. Prižgali smo torej svetilke in potegnili sablje.

(Dalje prihodnjic.)

RAZGLLED PO DOMOVINI

Slovenski protialkoholni kongres v Ljubljani. V nedeljo in ponedeljek je zboroval v Ljubljani III. protialkoholni kongres, ki sta ga priredila »Sveta vojska« in »Društvo zdravnikov na Kranjskem«. Namen kongresa je bil, podati ob desetletnici protialkoholnega gibanja na Slovenskem sliko dosedanjega dela in zanesti misel o protialkoholizmu med mase ljudstva. Upati je, da se bo to posrečilo, ker je ta kongres pokazal, da je protialkoholna misel zašla v vse stanove in prodrla v najširše kroge našega naroda. Večina teh zastopnikov je pozdravila kongres s toplimi besedami. Videlo se je, da je zavladovalo veliko zanimanje za to vprašanje tudi tam, kjer tega doslej nismo bili vajeni.

Po tihi sveti maši v stolnici v namen kongresa se je začela polagoma velika dvorana »Uniona« polniti z gosti. Kmalu po deveti uri je bila dvorana in galerija polna zborovalcev. Velika večina so bili moški gostje. Med raznimi zastopniki in dostojanstveniki so bili navzoči: ljubljan-

ski knezoškof dr. A. B. Jeglič, kranjski deželni glavar dr. Ivan Šustersič, vladni svetnik Ivan Krempšček, deželni odbornik dr. E. Lampe, zastopnik ordinariata kanonik dr. J. Gruden, zastopnik deželne sodnije nadsvetnik dr. O. pl. Kočvar, svetnik deželne komisije Fr. Milčinski, zastopnik mestne občine mag. tajnik E. Lah, deželna šolska nadzornika F. Levec in F. Hubad, ravnatelj Štritof in Črnivec, dr. Plešič, vitez pl. Gutmansthal, vodja kmetijske družbe G. Pirc itd. Z Goriškega je došel delegat deželnega odbora dr. Göstl, s Primorskega dr. Sežun, iz Štajerske celjski zdravnik dr. Schwab, iz Koroške monsig. Podgorec in učitelj Svanjak, iz Hrvaškega zastopnik akad. društva »Domagoj« Barič. Navzočih je bilo nadalje več deželnih poslancev, zdravnikov, duhovnikov, županov, učiteljev in učiteljic in drugih slojev. Navzoči so bili zastopniki »Slovenske Straže« in »Zveze Orlov«.

Po končanih pozdravih so se začela predavanja, ki so ob vztrajni udeležbi občinstva skozi oba dni podala toliko novih misli in načrtov v boju

proti alkoholizmu, da ta boj ne more ostati brezuspešen, ako se samo polovica teh načrtov izpelje. »Domoljub« žalibog nima prostora, da bi tako obširno poročal o tem kongresu, kakor zasluži. Posamezni referati bodo pa natisnjeni v »Zlati Dobi«, odkoder bomo od časa do časa povzeli najzanimivejše stvari v naš list.

V predvorani je bila mala razstava abstinenčnih pijač in južnega sadja. Higijenična mlekarna in Ljubljani je postavila na ogled več mlečnih izdelkov, med drugimi jokhurt. Brezalkoholne pijače so dale trdke: tovarna mineralnih vod in brezalkoholnih pijač in Potnik Srečko. Poleg tega je bilo na razpolago južno sadje. Protialkoholno literaturo je oskrbela »Katoliška Bukvarna«.

Prošnja do jubilejnih nabiralcev. Ko je »Domoljub« ob jubileju meseca julija lanskega leta pozval vse prijatelje svoje, da s pridno agitacijo ob petindvajsetletnici pomnože njegovo armado, se je tega požrtvovalnega dela lotilo toliko vrlih somišljenikov, da je

mogel »Domoljub« po preteku nekaterih mesecev sporočiti slovenski javnosti preveselo vest: **»Domoljubova« armada šteje 30.000 naročnikov!** Takrat se je naročnina znižala za pol leta na eno krono, v trdnem pričakovanju, da bodo novi naročniki tudi po novem letu ostali zvesti »Domoljubu«. In res, veliko izmed teh novincev je že poslalo naročnino (3 krone) za leto 1913. Vsa ost jim, da so ostali mož beseda! Še več je pa takih, ki tega do danes še niso storili. Zato ima »Domoljub« danes do onih požrtvovalnih nabiralcev in agitatorjev, ki so lansko leto pridobili tako lepo število enokronskih naročnikov, iskreno prošnjo, naj dotičnim privoščijo prijazno besedo in jim pripravljajo, da ostanejo naročniki tudi v letu 1913. Le tako je mogoče, da bo »Domoljub« ostal na višini, do katere se je ob jubileju povzdignil.

Za nove naročnike radi pridenemo tudi jubilejno številko, ker je imamo še nekaj na razpolago. Kdor bi hotel naš list med znanci in prijatelji razširiti, naj nam piše dopisnico in mu pošlje kolikor želi današnje prve številke z jubilejno vred za agitacijo in nekaj položnic, da lahko pošlje naročnino od pridobljenih novih naročnikov.

Izvolite vpoštevat! Naš list se tiska od zadnjega jubileja sem v 30.000 izvodih. Da tolike množine časopisa ni mogoče oddati na pošto v enem dnevu, je vsakemu jasno, kdor količjak v, koliko je opravka z nadrobnim odposiljanjem. Za izvršitev cele ekspedicije se rabi navadno dva in pol dneva. V sredo, ali če je v tednu praznik, v četrtek, odpošljemo velike zavoje in pa križne zavite na skupne odjemalce, naslednji dan pa list za posamezne naročnike. Iz tega je razvidno, da posamezni naročnik ne more istočasno prejeti »Domoljuba«, kakor pa oni, ki jih prejema več na svoj naslov. Trudimo pa se na vso moč, da se odpošljate vselej tako uredi, da imajo list v rokah v nedeljo tudi oni naročniki, ki nimajo vsakdanje pošte.

Reklamirajte po »Domoljuba«, če ga do nedelje ne dobite v roke. Za reklamacijo zadošča četrtinka pole papirja, ki se zgane čez polovico. Zunaj se napiše: Upravništvo »Domoljuba«, Ljubljana, znotraj pa: Podpisani naročnik ni prejel zadnje štev. (...) »Domoljuba«. Pod te besede naj se zapiše natančen naslov, pod kakršnim redno dohaja list. — Ako torej semtertje iz kakršnegakoli vzroka ne prejmete časopisa, ne recite takoj: »Domoljuba« so mi ustavili! Ne, tako ni prav! Najprej reklamirajte, kot smo ravnokar omenili, potem šele pišite dopisnico, če reklamacija ni nič izdala, in zahtevajte, da se popravi napaka. Večkrat se namreč izgubi list med pojo, bodisi da se pretrga ovojna pasica ali ga pa zapelje pošta v drugo stran sveta, česar pa upravništvo v Ljubljani ne more vedeti.

Naročniki v Bosni in Hercegovini smo letos nanovo oskrbeli pošne položnice domače poštne hranilnice pod št. 7563. Prosimo vse, da se jih gotovo poslužijo za pošiljatev naročnine, ker si prihranijo stro-

ške za poštino, obenem pa nam znatno olajšajo delo. Tako pošiljajo svojo naročnino že par let sem naši naročniki v deželah ogrske krone, za katere imamo tudi posebne položnice št. 26.511.

Poreško-puljski škof dr. Flapp umrl. V ponedeljek dne 27. decembra zjutraj so našli v spalnici škofijske palače v Poreču mrtvega škofa dr. Jan. Krst. Flappa. Pokojni cerkveni dostojanstvenik je bil rojen 18. aprila 1845 v Korminu na Goriškem, v škofa posvečen pa 11. jan. 1885. Pogreb je določen na petek, dne 3. januarja dopoldne.

Deželne doklade za leto 1913. Cesar je potrdil sklep deželne odbora kranjskega, da se pobirajo za leto 1913 deželne doklade v isti višini kakor doslej. Vsled tega se snide deželni zbor k daljšemu zasedanju šele v drugi polovici januarja.

Celovški kn.-šk. kancelar Vidovic obloel. Mil. g. Janez Vidovic, kn.-šk. kancelar in predsednik »Mohorjeve družbe«, je zbolel na pljučnici. Kakor se sedaj poroča, se mu obrača na bolje. Bog ohrani še nadalje požrtvovalnega rodoljuba.

Glavni dobitke »Slovenske Straže« v vrednosti 5000 kron je zadel uboga žena Franciška Krašovec v št. Vidu nad Cerknico, stara 37 let, mati petih neprekrbljenih otrok. Rodbina se je nahajala pravkar v veliki revščini. Ravno v tej vasi je, kot se znano, ostala ob zadnjem »Domoljubovem« jubileju prva nagrada — zlata ura.

Častni občan. Občina Lipljene pri Turjaku je izvolila v svoji seji dne 22. decembra 1912 preč. g. župnika Janeza Jerebba v priznanje njegovega zasluga pri zidanju župne cerkve in izobrazbi ljudstva za častnega občana.

Za župana v Knežaku je bil izvoljen skoro soglasno g. Fran Urbančič, trgovec in posestnik v Knežaku, odločen pristaš S. L. S.

Nov župan v Postojni. Mesto umrlega župana Pikelna je izvoljen g. Josip Lavrenčič, tovarnar in posestnik v Postojni.

Vojaške straže ob železniških progah so večinoma že odpoklicane. Stražijo samo še na nekaterih krajih.

Nesreča pri streljanju. Na sveti dan opoldne je okoli 12 let stari Franc Sitar iz Stožice streljal s pištolo, a se mu ista ni hotela sprožiti. Poklical je Franc Dovča, iste starosti, da naj gre pomagat. Ko ta pride, se pištola sproži in strel ga zadene v obraz. Oddali so ga v deželno bolnišnico v Ljubljani.

Vlom v cerkev — okraden Marijin kip. Na cesti di Rena v Trstu stoji mala cerkvica, ki je bila nekaj zasebna last rodbine de Conti in je občinstvu odprta šele od leta 1830. V tej cerkvi je kip Marije, ki je precej bogato okrašen z raznimi darili. V to cerkvico so vlomili tatovi, pretrgali mrežo pred kipom in ga oropali. Odnegli so za več nego 6000 kron raznih vrednosti.

Tečaj za kletarstvo se vrši na deželni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 20. do 25. januarja 1913.

Pogorela je v nedeljo, 15. decembra zjutraj Kebru v Lepenu kašča. Kako je ožen nastal, se ne vé. Škoda je tem večja, ker je omenjenemu posestniku zgorelo tudi precej masti in nad tri cente strdi in

tudi precejšnja vsota denarja. Sreča v nesreči je bila, da so ljudje šli ravno k zornicam in tako hitro pritekli na pomoč, da so vsaj ostala gospodarska poslopja rešili, ki so bila radi pomanjkanja vode v veliki nevarnosti.

Petletno deklico rešili iz narasle Vipave. Železniški čuvaj Jožef Špetič je dne 19. decembra z drogom rešil iz narasle reke v vasi Brje na Vipavskem petletno deklico Janeza Mihelja, ki je padla z brvi v reko in jo je ta nad 700 metrov daleč nesla na površju. Deklica je bila pod vodo le nekaj hipov.

15letnega roparčka so prijeli na Reki. Roparček se piše Janez Ružica. Oropal je več cerkv v Notranjskem.

Smrtna nesreča. Matevž Kepic iz Srednje Vasi je na Visokem pri Kranju, ko je lezel z voza, tako nesrečno padel, da je čez nekaj minut umrl.

Kranjec-Američan napaden na Korškem. Pri Beljaku je brezposelni dninar Popotnik napadel in pobil na tla 46 let starega Franceta Petriča, doma iz Cerknice na Kranjskem, ki se je vrnil iz Amerike in je kazal Popotniku prihranjen denar in hranilno knjižico za 7000 kron. Popotnik je Petriču vzel ves denar, namesto hranilne knjižice pa je zagrabil in odnesel Petričevo delavsko knjižico. Popotnika so kmalu prijeli. Dobili so pri njem še 6000 kron.

Utonil v pijanosti. Posestnik Fran Drozg od Zgornje sv. Kungote je bil te dni v Mariboru na semnju. Zvečer se je vinjen vračal domov, zašel v Pesnico ter utonil. Drugi dan so ga mrtvega potegnili iz vode.

Ubilo je pri sekanju dreves pri Sv. Lovrencu nad Mariborom drvarja Gregorja Mesariča. Bil je na mestu mrtev.

Sestra nehote povzročila bratovo smrt. Pri posestniku Maloprovu v vranski okolici na Stajerskem sta rezala slanino Matilda Maloprov in njen brat Janez. Ta je v šali večkrat drezal sestro in sestra ga je hotela udariti po roki. Izpozabila se je in ga udarila ravno s tisto roko, v kateri je imela nož ter mu po nesreči prerezala glavno žilo na roki. Brat je umrl na izkravavljenju, šč predno je prišla zdravniška pomoč.

Skrajno žalosten dogodek se je pripetil božično noč v Zagorju ob Savi. Med polnočno sv. mašo so se fantje pred cerkvijo stepli. Dva izmed njih sta dobila z nožem težke poškodbe. Eden, po domače Oblakov, je nekaj ur pozneje umrl, drugi pa baje tudi že umira. — V drugem pretepu kmalu potem pa je bil v Spodnjem Zagorju neki fant, po domače Tavšekov, ustreljen z revolverjem v prsi. Prepeljali so ga v ljubljansko deželno bolnico. Napdalec Tavšekov je neki Skrinar, doma iz Družine pri Zagorju. Ubijalca prvih dveh pa sta neki Metelko Alojzij in Jož. Hribar.

Slovenec ustrelil Slovenca v Ameriki. Slovenec France Grošelj, doma iz cerkljanske fare na Gorenjskem, star 24 let, je dne 1. decembra povodom nekega popivanja v Aurori ves razburjen zagrabil puško ter se hotel maščevati nad nekim Demasičem. Medtem je pa prišel domov France Kern, ki je z Grošeljem skupaj stanoval. Grošelj je v silni razburjenosti pomeril nanj, sprožil puško in ga zadel v srce. Kern je bil takoj mrtev. Umorjeni je

bil star 24 let in doma iz vasi Klanec, fara Komenda pri Kamniku.

Utopljenca je našel. Ribič Lukšič je našel pod bolnico usmiljenih bratov v Kandiji popolnoma slečnega utopljenca. Kdo je ta, se še ni dognalo. Znakov nasilja na telesu ni videti.

Dekle utonilo. Dne 4. decembra je v Šmartnu pri Pokrčah v hipni zmedenosti zašla v vodo 26letna Lucija Kolprat in utonila. Kljub vsestranskemu iskanju je še niso mogli najti.

V Ameriki ponesrečili Slovenci. Pri skladanju hlodov je izgubil obe nogi Martin Baškovič iz cerkljanske župnije na Dolenjskem. Pred petimi tedni je prišel z nevesto v Ameriko in se tam poročil. — Posekano drevo je zdrobilo nogo Josipu Srebrnjaku iz Cerknice na Notranjskem. Delal je blizu Richmonda, prvi pa blizu Čikage. Pri zadnji nesreči v Corn Waukegan sta se ponesrečila J. Grabelščak in Frank Trobec; ta je umrl 2. decembra vsled velikih opeklin, Grabelščak pa še živi.

Umrla je dne 18. decembra l. l. po daljši in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, Marija Novak, kovačica na Veharš pri Idriji, v 41. letu starosti. Priporoča se v molitev!

70letnico je obhajal pretekli četrtek, 19. decembra, veleč. g. Anton Lovšin, župnik v p. v Radomljah na tihem in skromno, kakor je njegova navada. Bog ohrani ljubeznivega gospoda še mnogo zdravih let!

Razstava izdelkov c. kr. pletarske šole. Iz Radovljice nam poročajo: C. kr. pletarska šola v Radovljici je priredila v času od 11. do 21. t. m. v prostorih Zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani nasproti kavarni Evropa božično razstavo, kjer je razstavila svoje izdelke. S to razstavo je c. kr. pletarska šola v Radovljici pokazala v kako kratkem času — to je do leta 1907. odkar se je ustanovil ta zavod v Radovljici — je c. kr. pletarska šola dosegla one prekrasne uspehe, ki se lahko spoznajo na prvi hip pri vseh razstavljenih predmetih, kajti ti predmeti lahko tekmujejo z vsakim tujim pletarskim izdelkom, bodisi glede dela ali kakovosti protja. Povdarjati pa moramo, da izdelujejo te predmete edino le domači vajenci oziroma vajenke, ki jih je sedaj 22 v zavodu. Tudi material, to je protje teh izdelkov je zrastel na domačih tleh in sicer je vse protje pridelano v vrbovih nasadih okrog Radovljice. Domačini v Radovljici, kakor tudi v okolici so se z veseljem poprijeli vrboreje, ki jim prinaša prav lepe dohodke. Na mnogih prej pustih in zapuščenih krajih vspeva sedaj krepko mladi, pred dobrim letom zasajeni vrbovi rod, ki obeta vsako leto več dobička svojemu gospodarju. — In koliko krajev je še po Kranjskem, kjer bi se prav vspešno gojila vrboreja. V tem oziru daje vodja c. kr. pletarske šole v Radovljici prav rad potrebna navodila v vsakem oziru, tako glede zasajanja kakor tudi glede nadaljnje gojitve. — Razstavljeni predmeti so na prodaj.

Brezovica pri Dobu. Pot tem naslovom smo objavili v 49. lanskim številki »Domoljuba« dopis, v katerem se je očitalo nekemu bivšemu svetovalcu, da je govoril o sedanjem županu nekaj neresnic. Sedaj nam sporoča bivši svetovalec g. Fran Peterka v Kokošnjah, da nikdar ni trdil o županu, da bi lahko odpisal vse direktne davke ali vsaj preskrbel, da se odpišejo, marveč je le trdil, da se je vsako leto odpisalo nekaj davkov in bi se tudi letos lahko kaj storilo. Kar se pa tiče hiše, o kateri namiguje dopisnik, pa izjavlja g. Peterka, da je on le postavljeni kurator in mora tako postopati, kot se mu predpisuje od strani sodišča.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4 3/4% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat:

g **Kat. politično društvo za škofje-loški okraj** priredi v nedeljo, dne 5. januarja ob pol 11. uri dopoldne v društvenem domu v Škofji Loki javen shod. Poročata poslanca gg. Jarc in Demšar. K obilni udeležbi vabi odbor.

g **Stožice.** »Slovenec« v župniji Ježici. Od 24. decembra 1912 dalje se vsaki dan »Slovenec« prodaja v špicerijski trgovini gospe Mar. Smerke v Stožicah št. 33, koje trgovino našim somišljenikom najtopleje priporočamo. Posavci, sezite po »Slovencu«, ki je najzanesljivejši in najcenejši slovenski dnevnik! — Nesreča pristreljanju. Ko je na sveti dan opoldne okoli 12 let stari Franc Sitar iz Stožic streljal s pištolo, se mu ista ni hotela sprožiti. Poklical je Franca Dovča, iste starosti, da naj gre gledat. Ko ta pride, se pištola sproži in strel zadene Franca Dovča v obraz. Oddali so ga v deželno bolnišnico v Ljubljani.

g **Na Ježici** je par liberalcev in pest mokračev. Malo jih je v tej pošteni občini, a to so junaki! Pa kaki? Kakor Turki ali Skipetarji! Na kat. društvenem domu so opetovano razbili in celo streljali (čujte!) okna! Sram vas bodi! Lepi naprednjaki ste! Divjaki, ne naprednjaki! — In taka divjaška družba je hotela v občini vladati. Pa so pri

volitvah dobili po prstih. Prihodnjič bodo še bolj. Si bomo vaša junaštva dobro zapomnili. Kje so se te sirovine naučile take manire, tako besnega sovraštva proti vsemu, kar je katoliško, proti duhovniku in kmetu? Brezverski časniki jih imajo na vesti. Zato proč iz fare s časniki, kakor »Dan«, »Zarja«, i. dr. Agitirajte, dobri ljudje, zlasti Orli in mladenke agitirajte, priporočajte naše izvrstne liste: »Domoljub« in »Bogoljub« mora v vsako hišo! Zapomnite si: v vsako hišo! Slabi časniki so hujši od kuge! Lepo bi bilo, če bi se na »Domoljuba« in »Bogoljuba« skupno naročili pod naslovom K. s. izobraževalno društvo ali »Društveni dom«. Pa ne po pošti, ampak kak član bi ga vsak teden prinesel naravnost iz upravnništva, saj nas toliko hodi vsak dan v Ljubljano. Kar bi se pri pošti prilhranilo, to naj bi šlo društvu v prid. Tako delajo tudi na Črnučah in ima društvo okoli 80 K od tega. Tudi poštar bo zadovoljen, mu ne bo treba nositi lista vsakemu na dom! Nam ni za našo pošto, ki ni naša — kdč. poštarica je celo nam nasprotna, saj je odbornica liberalne Ciril - Metodove podružnice. To menda v zahvalo, da ji je naša stranka in njen dični voditelj pripomogel do lepe službe v domači občini. — Nam je za edinost: kar nas je naših, skupaj držimo in skupaj naročimo!

g **Na Ježici** se kaže, odkar »Dan« semkaj zahaja, velika posirovelost. Ob volitvah so bobnali tukajšnji liberalci, kako je samo pri njih prava izobrazba doma. Sedaj se pa vidi, kakšno izobrazbo poznajo. V »Društvenem domu« so pred kratkim na sedmih oknih šipe pobili in skioptični aparat v sobi pokvarili. Menda nas mislijo tako odvrniti od našega dela za pravo izobrazbo ljudstva? Če to mislijo, se zelo motijo, ker taka podivjanost bo le še bolj tesno spojila naše vrste, pa bo tudi marsikateremu mlajčetu in dosedanjemu nasprotniku odpela oči. Vi Orli in vsi pošteni mladeniči, pa dajte neustrašeno naprej za Boga, domovino in našo organizacijo! Ze na Svetih Treh Kraljev dan pokažimo, da je le v naših vrstah razumevanje za pravo izobrazbo; pripravimo se dobro za igro: »V božični noči« in prihitimo vsi ta dan k prireditvi! Obenem pa vsem: Srečno novo leto!

g **Iz Čemšenika.** Leto 1912. je bilo posebno zanimivo za nas, zgradil se je namreč pri nas društveni dom. Tako ponosno se dviga, da človeka kar nehoče vabi v svoje prostore. Zdaj se bodo naša društva bolj oživela in lože organizirala. — Občinska pot se je prelozila iz večnih luž in jarkov na lepa suha tla, da je zdaj videti kakor kača, ki se vije po dolini pod Gambergom. To pa po zaslugi nekaterih mož, ki imajo res smisel za delo; le most se jim upira, pa bo že šlo. Od liberalcev se vedno sliši kako bevskanje, pa le tiho bodite, saj ko ste vi komandirali, ni bilo mostu, pa tudi ceste ne. — »Domoljuba« pa vsi dosedanji naročniki ostanimo še nada-

Ije zvesti, ter še kaj novih naj pristopi, da pojedemo tudi Čemšeničani odločneje po poti prave prosvete naprej!

g Iz Žabnice. Tukajšnji Mohorjani so zložili letos za »Slovensko Stražo« 8 K 40 vin. — Pred nekaj dnevi je nekdo iz sosesčine pobiral menda iz gole gorečnosti za alkohol tudi po naši župniji podpise zoper sklenjeno občinsko naklado na žganje. Marsikdo se je podpisal zgolj iz stvarne nevednosti, ker ni dobil zadostnega ali prav nobenega pojasnila o zadevi. Seveda mu je zdaj žal. Zato naj svojo napako popravi z vpisom v družbo treznosti! V bodoče pa se ne podpiši nikomur, ki preko župnišča podpise pobira! — Na novega leta dan se vrši IV. redni občini zbor našega Katol. sloven. izobraževalnega društva. — Z uprav amerikansko usiljivostjo se v zadnjem času ponuja »Glas Naroda«. Ta amerikanski list je svobodomiselnost - socialističen in zato prepovedan. V sled tega vedo vsi pošteni verniki, ki žive tu v domačem kraju, bodiši kot izseljenci v Ameriki, kaj je s takim listom storiti. — Somišljeniki, naročite se na »Domoljuba«, dosedanjim naročniki pa čimprej obnovite naročnino! Naj ne bo hiše, kjer znajo brati, brez tega vseskozi izvrstnega lista s prilogami. Naročnina 3 K na leto ni niti 1 vin. na dan. Kaj je to? — Ustanavlja se pri nas Marijina družba za žene. Toraj žene, prigrasite se! — Možje in fantje, vi pa pristopite Kat. pol. društvu za naš sodni okraj in se v ta namen oglasite v župnišču! Dandanes sta politična izobrazba in delo potrebna. — Leta 1912 je bilo v naši župniji 30 porodov, 15 mrličev in 5 porok.

g Mošnje. »Slovenski Dom« prinaša v 50. številki dopis z naslovom »Klerikalna mlekarja v Mošnjah jalova«. Dopisnik, ki smrdi po ovčji volni, je pa precej površno poučen o tukajšnjih razmerah. Vprašam ga, kaj je že pozabil, da je mlekarja ustavila obrat na zahtevo vseh na občnem zboru pričujočih članov pred poldrugim letom z namenom, da počaka ugodnejših časov. Te krize v mlekarji pa ni nihče drug zakrivil kot bivši nadučitelj Korošec, ki je kot načelnik mlekarne onemogočil s svojo pogodbo z ljubljanskim Hribarjem občno podražanje mleka na Kranjskem. Kakšno vlogo je sploh mož igral kot mlekarški načelnik in kako tudi kot mladinski odgojitelj, spričuje jasno dejstvo, da je bil prisiljen, se zahvaliti za načelniško čast ter sprejel tudi ponudeno priliko, izbrati si nov delokrog kot odgojitelj. Torej »šomaštrčina« mlekarja vam je pri srcu in jo boste z vedno večjo množino mleka podpirali, če pa združeno začne delovati, jo boste pa takoj opustili. Prav, si je treba zapomniti! — Dopisnik proslavlja tudi gospo ustanoviteljico, ki tako redno hodi mleko plačevati; nje ne vleče v Mošnje skromni dobiček kupčijski, marveč vse kaj drugega. Saj pač nismo slepi, pa prav dobro vemo, kam pes tace moli. Saj tem potom se je provzročilo pri nas že mnogo, mnogo razprtij med družinami: dopisnik

namreč omenja, da je nekega očeta iz Grabna njegov sin posadil na klop tako, da je kar obsedel. Zakaj, dopisnik mora že vedeti! Dopisniku gotovo ni znano, da je tudi gramofon podvržen postavi v godbeni in pesni licenci po gostilnah. Kvantarskih pesmi pa redno v dopisnikovi družbi v gostilni ne manjka. Kakor spričuje ves smešni dopis, ga je narekovala znana oseba z dolgimi lasmi, pa kratko pametjo. Tako, gospod dopisnik, ako vas je volja, primite še enkrat za pero, jaz imam še nekaj gradiva za vas. Dostavim še, da ima vaš priljubljeni list tako vsebino, da ga po pravici nazivljejo »Svinjski Dom«. Sreča, da je v naši vasi ena sama hiša, katere gospodar je njegov naročnik. Slučajno je dobilo ta list v roke neko dekle, ki ga je pa takoj zmečkalo in neslo v peč. Tako naj bi storili vsi in drugače bi bilo med slovenskim ljudstvom. Skoraj poniževalno se nam zdi, spuščati se v polemiko s takimi ljudmi. Ker pa nad vse predržno rovanje gotovih oseb v občini le še noče pomehati, končam z željo, naj pričujoče — sicer površno pojasnilo — prispe tudi do ušes predstojnih oblasti.

g Bohinjska Bistrica. Ko je prenehala tovarna in se preselila na Savo, je ž njo šla tudi naša godba. Toliko let smo jo imeli, za to jo sedaj tako zelo pogrešamo. Vsaj je priznano, da imamo Bohinjci veselje in dar za glasbo. Pred enim letom se je nekaj fantov iz Raven z vsem veseljem poprijelo godbe ter so v tem kratkem času — veliko dosegli. Toda premalo jih je, godba še ni popolna. Sedaj se zanimajo za to tudi fantje iz Bistrice, so že kupili instrumente ter tako upamo, da se kmalu zopet vrnejo prejšnji časi. Je pa tudi že zadnji čas, da se med našimi mladenci prične kaj društvenega življenja. To vedri duha ter blaži srce. S petjem, godbo, poštenimi igrami, dobrim branjem in podučnim predavanjem, po poti izobrazbe naprej do višjega cilja. Ljudje so tudi zelo veseli vsacega takega pojava ter pripravljene po svojih močeh vsako dobro, pošteno stvar podpirati. — Hotel »Zlatorog«, pod slapom »Savice«, je kupilo »Slovensko planinsko društvo«. — Naše glasilo pa je in ostane tudi prihodnje leto »Domoljub«, ki naj pride ob novem letu v vsako bohinjsko hišo.

g Bohinjska Bistrica. Pri nas ima vsakdo velike stroške, če mu oboli živina, ko imamo tako daleč, v Radovljici, živinozdravnika. Zato je sklenil pri zadnji seji občinski odbor prositi deželni odbor, da dobimo deželnega živinozdravnika malo bližje, na Bledu. — Za regulacijo potoka Belce je poljedelsko ministrstvo obljubilo prispevati 60 odstotkov, deželni odbor 40 odstotkov s pogojem, če se občina zaveže, da dobi od udeležencev 3900 K. Proračuna je 26.000 K. Državna železnica je najbolj pri tem interesirana in če bo dala imenovani znesek, bo za občino zadeva ugodno rešena. Seveda se bodo morali posestniki, ki imajo svoja posestva ob meji Belce, intabularično za-

vezati, da bodo to napravo tudi vzdrževali, kar je proračunjeno na leto na 200 K. Po novi šolski postavi smo izvolili 4 zastopnike občine in štiri namestnike v krajni šolski svet. Izvoljeni so soglasno. Volili smo pa tako, da ima vsaka davčna občina svojega moža v tej korporaciji! Tega načela, v kolikor je izvedljivo, se držimo pri vseh volitvah, tako da ima povsodi svoje zastopstvo vsaka posamezna vas ali vsaj vsaka davčna občina. — Gasilnemu društvu smo dali na roko 100 K, s podporo deželnega odbora, 500 K, smo pa poplačali nekaj dolga za gasilno orodje. Ko tako gledamo velik trud in skrb, ki jo imajo vsi naši občinski odborniki za občino, moramo pač pripoznati, da ima naš občinski odbor moče, ki delajo v duhu Vseslovenske Ljudske Stranke, moče, ki so kar najbolje izbrani in so vsi na svojem pravem mestu.

g Iz Lukovice. Na predvečer sv. Miklavža so naši naprednjaki nabirali darov za revne otroke. Brez dvoma plemenit in hvalevreden namen! Čudno luč pa meče na plemenitost teh gospodov dejstvo, da so bili za ta večer naročeni godci plačani in jim je bila vrhu tega povrnjena večerja iz denarja, podarjenega za otročiče! Po požrtvovalnem delu se pa spodobi tudi nekaj zabave. Zato so jo potegnili v Prevoje (v Lukovici se jim je prepovedalo plesati), kjer so bili pri vinu in plesu celo noč prav židane volje. To je en dogodek. — V nedeljo, 15. m. m., so priredili zopet veseličico z igro v Lukovici. Neimenovani odbor je naznanjal po vasi in okolici, da se vrši prireditve v korist »Rdečega križa«. Na ta način so privabili tudi precej naših somišljenikov. Čisti dobiček je pa šel za — »Sokolski dom« v Domžalah! Brez komentarja. — Žalostno je, da posečajo naši pristaši take in enake liberalne prireditve. Ali bi naše izobraževalno društvo na Brdu ne moglo teh razmer ozdraviti? Na delo!

Dolenjske novice

d Iz Radeč. 22. decembra je umrl na Logu Jakob Jerman, preužitkar. Mož je bil rojen leta 1822, in torej v 91. letu starosti. L. 1848. je bil kot vojak v Rimu. Na te čase se je prav rad spominjal, in dasi tudi popolnoma gluha, — kakor hitro se je začelo govoriti o Rimu, vojski, je kar umel besede in pripovedoval. Ležal je že več časa. Ko so se pa sedaj ljudje menili o nevarnosti vojske, se je oglasil v njem stari vojak, češ: sedaj morate v vojsko vi ta mladi, jaz sem že prestar, jaz ne morem več. — Naj počiva v miru zvesta duša!

d Semič. Dobro pol ure oddaljena romantično ležeča podružnica svete Trojice na Vinjem vrhu je dobila sedaj nova lepo poslikana okna. Okna so res kras lepi stavbi. Dobila jih je pa po

prizadevanju preč. gosp. župnika in naših ključarjev, ki so res veliko pretrpeli od naših velemož. Sedaj pa so vsi zadovoljni, ker vidijo, da jim ne bo treba veliko let misliti na popravo oken. Posebno pa še zato, ker niso nobenega izmed kričačev stala niti vinarja.

d Ribnica. Precej novih naročnikov se je letos javilo za »Domoljub«, kar priča tudi o naobrazbi našega kmeta. Le še več se naročite, Ribničanje, na ta pravi kmetiški list. — Smrt letos posebno rada pobira mlade ljudi: nekaj mladih žen je zadnji čas umrlo, pa tudi precej mladih mož v Ameriki in na Hrvaškem. Dne 16. t. m. je umrla Marija Francelj iz Kota, komaj 20 let stara; bila je prav dobro dekle, vodnica Marijine družbe, priljubljena pri vseh, zelo rada je kčila Marijine podobe z vencu. Njen pogreb je bil zelo lep, spremile so jo Marijine družabnice z zastavo k zadnjemu počitku. — Vreme je zdaj že kake tri tedne zelo lepo. — Božični teden so našli v grajščinskem gozdu ustreljenega jelena, bil je velik in tehtal okoli 150 kg. Lovec se pa previdno skriva.

d Šmartno pri Litiji. Dne 17. m. m. je bil za nas prvi volilni dan. Ta dan so se namreč vršile volitve za krajni šolski svet v Litiji in v Šmartnem ter volitev enega člana v okr. šolski svet litijski za sodni okraj Litija. V krajni šolski svet litijski so bili izvoljeni sledeči: župan litijski Oroslav Bric, župan hotiški Franc Drnovšek, dalje Martin Jeretin, Leopold Simončič in M. Bokal. Krajni šolski svet šmartinski obstoji iz sledečih članov: župan litijski, župan šmartinski Leopold Hostnik, Ernest Drčar in Anton Verbajš. Obojna volitev se je izvršila soglasno. Istotako tudi volitev namestnikov. — Značilna je pa bila volitev enega člana ter namestnika za c. kr. okrajni šolski svet. Izvoljen je namreč članom litijski župan g. Oroslav Bric, namestnikom pa svetokrižki župan g. Franc Miklavčič. V manjšini sta ostala g. Luka Svetec, litijski notar, ter znani nadučitelj Blagajna iz Dol pri Litiji s 15, oziroma 17 glasovi. Dasi je bila volitev tajna, se je vendar iz okoliščin razvidelo, da so proti ogromni večini kmečkih zastopnikov volili zastopniki občin Zagorje, Vače, Dole, Polšnik in menda en zastopnik občine Št. Lambert. Za druge se ne čudimo — ker imajo pač take voditelje in so res liberalnega mišljenja, — nerazumljivo pa nam je obnašanje zastopnikov občine Polšnik, ki so nastopili kot nasprotniki naše stranke ravno v času, ko jim je g. poslanec Povše izposloval tako veliko podporo za njih župno cerkev in menijo, da bi g. notar Svetec in Blagajna res mogla zastopati v okrajnem šolskem svetu! Res prava kurja slepota!

d Mlekarna v Št. Lovrencu je postavila v novem pitališču motor z osmi mi konjskimi silami, ki žene posebni Zvelov mlin. Mlin je namenjen za drobljenje žita, melje pa tudi prav lepo moko za kruh. Navadnega žita za kruh zmelje lahko na dan čez 100 mernikov,

za živalsko krmo pa še veliko več. V celi okolici vlada za mlin veliko zanimanje. Melje se udom mlekarne proti neznatni odškodnini. Kdor se ni vpisan, zadostuje, da se vpiše in za začetek plača pristopnino 2 K. Izplača se mu v kratkem. Kolkokrat ni bilo od mlinarjev mogoče dobiti moke o pravem času, za prašiče so ljudje čakali po cele mesece. Ob suši so morali tri do štiri ure daleč voziti. Zdaj je vseh težav konec. Dela se prav izvrstno. Mnogi so mislili, da hočemo s tem mlinarje končati. To je zmota. Mi hočemo le ljudem pomagati in urediti tudi pravilno jemanje pri zmletem žitu. Sicer mi mlenja ne potrebujemo in želimo tudi mlinarjem obilo sreče.

d Iz Prečine. V vsakem dopisu v »Slovenskem domu« so duhovniki trn v peti našemu liberalnemu dopisunu. Zakaj? Liberalci hoče farbat, a duhovniki razkrivajo njegovo gnilobo. Dopisunu »Slovenskega doma« je posebno pri srcu naš gosp. kapelan, ki mu hoče razlagati sv. evangelij in ga na vsak način oblitvati s svojo smrdljivo liberalno gnojnico. Ko pa »Domoljub« posveti z resnico v liberalni brlog in potegne krinko raz obraze, tedaj nastane tako javkanje in tulenje po »Slovenskem domu«, da je groza! Ali naj »Domoljub« še bolj globoko posveti v okuženi liberalni brlog in ven izvleče vso gnilobo? Takrat bo — joj. Za sedaj še molčimo, če pa ne bo konca laži in obrekovanja, bomo pokazali v pravi luči vašo kosmatost vest.

d Popotnik iz mirnske doline. Zadnjikrat jo uberem letos po dolini! Tržiški liberalci so precej poparjeni, ker so padli v prepad pri volitvah v okrajni šolski svet. Ja, ali mislite, da so povsod taki možje starešine, ki poslušajo in ubogajo kakega liberalnega bogatina? Se motite! Prost je kmet, pa veren, zato pa tudi voli vernega moža. Zelo se mi dopadajo možje iz Št. Ruperta, Mokronoga, nekateri iz Trebelnega in Šmarjete, se vidi, da se je v teh krajih veliko socialno delalo, da je ljudstvo verno! Škocijancem in Tržiščanom pa tole: Kmet-liberalci je gosposka suknja brez rokavov! Le pogledajte v Mokronog! Tam so kmetje spoznali, kako poguben je liberalizem, so dali liberalcem ob volitvah po kožu, jih povsod ven pomedli in sedaj gospodarijo sami. To so možje! Klobuk doli! — Cena prešičem je odnehala, vendar mladina ni cena. Sejnice za to blago v Mokronogu so vedno živahnejše. — Strašno poje letos boben po dolini, tudi v Šmarjeti in Škocijanu je zemlja pod vsako ceno; denarja nima nobeden nič! A gostilne — so vedno polne, čeravno je vino po 1 K 20 vin. liter. — Cerkvenik na Veseli Gori Franc Odlazek se je ponesrečil v hosti, kolo mu je zadalo težke rane; da bi le kmalu okreval, ga težko pogrešamo v župni cerkvi. — Martinu Petje iz Jesenic se je zmešalo, obesiti se je hotel, sedaj je v Kandiji. — Veste, kdo je predsednik krajnega šolskega sveta v Št. Rupertu? Liberalci, bežite, predno vam povem — g. kaplan Štrajhar! Tisti,

o katerem so učitelji tako grdo pisali! — Došel je novi g. kaplan Erzlin Leopold; upamo, da bo gospod rad ostal v dolini, saj hudobni mislo, ampak le včasih premalo odločno krščanski. — Poslanec Hladnik si je ogledal sam pota hribcev iz Št. Lovrenške občine pri Št. Rupertu, obljubil je pomagati, da dobe pošteno cesto. — Mlekarna v Št. Rupertu je izplačala l. 1912 članom 23.673 kron. Lepa vsota in liberalcev ni strah, pa tudi ne sram! — Grozno je blato na Mirni, res blatna vas! — Sedaj pa z Bogom za letos, dragi bralci po dolini in hribcih! Ostanite zvesti prijatelji »Domoljubu«! Agitirajte povsod za naš katol. list, če ena hiša ne zmore, naj zloži več družin skupaj! Po Novem letu bom še pridnejši, hud ostanim na liberalce, prijazen našemu vernemu ljudstvu! Zdrami se, dolina, vzdigni se, hrib, poženi judovske liberalce in brezverne hlapce ven! Naše sveto geslo bodi: Proč z liberalci povsod! Iz šole, iz občine, iz vseh odborov, saj se dobrih, vernih, značajnih mož ne manjka! Vam pa, verne žene in dekleta, želim posebej srečno 1913! Podpirajte naše težnje, naše delo, blagoslov božji vam ne bo izostal. Na veselo svidenje v letu 1913!

d Vače. Smrtna kosa. Umrli je na Logu najstarejši mož v fari, Janez Škarja, p. d. Gospodovski, ki je bil rojen 1. decembra 1821 in bil star 91 let. Znana je bila njegova pristrčna pobožnost. — Dne 30. decembra zjutraj je umrla v Široki seti mati veleč. g. Fr. Zorkota, ekspozita v Šmihelu, Uršula Zorko. Blago rajnico priporočamo vsem znanecem v molitev, spoštovani družini pa naše iskreno sožalje na nenadomestljivi izgubi. N. v m. p.!

d Vače. V naš krajni šolski svet so bili izvoljeni sami pristaši Vseslovenske Ljudske Stranke. Naprednjaki so hoteli napraviti zmešnjavo, pa naši možje so jim temeljito pojasnili § 6. novega šolskega zakona. — V nastopnem letu bomo vestno poročali o vseh važnejših rečeh. Na napade naprednjakov, tudi zanaprej ne bomo odgovarjali. Podlost in laž se že sama obsoja. — Naj vsak dosedanji naročnik »Domoljuba« pridobi še vsaj enega. Bog daj vsem bralcem »Domoljuba« milosti polno novo leto!

n Iz Idrije. Naša »Ljudska hranilnica in posojilnica« je z novim letom zvišala obrestno mero na 4½%, ker je Zadruga Zveza svoj tekoči račun pri naši hranilnici zvišala za ¼%, tedaj zamore tudi hranilnica svojim članom ugoditi zboljšanje. Do sedaj ima že nad 600.000 kron prometa in čudno je to, da v tej denarni krizi, ko so vlagatelji jemali radi grozeče vojske svoj denar iz hranilnic, ni niti ena oseba dvignila kake vloge iz strahu, da bi pri njej de-

nar ne bil dosti varen. To pač dovolj priča, kako zaupanje vživa pri strankah in kako modre vlagateljke ima, katerih kak šunder ali kaka neutemeljena govornica ne spravi tako naglo raz sedlo. — Direkcija za domačo žensko obrt na Dunaju je poslala 854 kron kot božičen dar pridnim učenkam na našem čipkarskem tečaju. K tem je priložila še rudarska direkcija 120 kron, katere naj se izključno razdele le med hčere rudarjev. Čim pridnejše je obiskovala učenka zavod, čim več napredka je kazala, tem večje je bilo tudi darilo. Najmanj je dobila učenka eno krono, največ deset kron. Ali boče prav prišlo za praznike!

n Iz Knežaka. Pretekli teden je naš novi občinski odbor izvolil županom odličnega pristaša S. L. S. g. Fr. Urbančiča, gostilničarja in trgovca v Knežaku. Tako smo vendar enkrat prišli do reda in miru v naši občini. Liberalci so upali, da bodo volitve zopet ovržene in Cucek je dejal, da bo moral komisar še enkrat priti, pa to pot se je zmotil. Prav nerad je dal ta stari fant vajeti iz rok. Škravan je pa volil županom g. župnika, pa še tega ni vedel, da postava prepoveduje duhovnikom biti županom. Veselimo se, da je konec vednim volitvam, sitnostim in stroškom, sedaj pa mirno na delo za blagor občine!

n V Senožeah je priredil deželni odbor dvanajst dni kmetijski tečaj, ki se je vršil 27. in 28. decembra. Predavanja so bila o mlekarstvu, kmetijskih zadrukah, sadjarstvu, krmljenju živine in pridelovanju krme ter o najnavadnejših boleznih pri živini in prvi pomoči pri boleznih. Prav hvaležni smo deželnemu odboru za tečaj, katerega so se pridno udeleževali oni posestniki in fantje, ki se brigajo za napredek v kmetijstvu in si hočejo izboljšati svoj bedni položaj. Izpraševali so ob koncu tečaja, kdaj bode zopet tečaj. Tečaj se je vršil v novi sobi izobraževalnega društva, ki se je izkazala kot zelo pripravna za take prireditve.

n Žiri. Blizu poti, ki pelje iz Žirov na Vrh, so našli v Hlevišah mrtvo moško truplo, ki je ležalo tam že kakega pol leta. Truplo je že bolj okostnjak, katerega posamezni deli se že niso držali skupaj. Obleka je videti boljše vrste, pri njem so dobili navadni pipec ter neko knjižico, ki je pa popolnoma premočena in nečitljiva. Kdo da bi bil najdenec, se z gotovostjo še ni dognalo. Sodijo, da je kak Amerikanec, ki je prišel iz Amerike ali pa šel tje. Skoro verjetnejše je, da se je izvršil umor

kakor nesreča. Sodna komisija, kolikor je nam znano, ni ničesar dognala. Pokopali so ga v Žireh. — Naš občinski zastop je sklenil v zadnji seji naklado na žganje. Okoliške občine so to naklado že prej imele, torej ni to za nas nič posebno novega. Po krivdi prejšnjega liberalnega gospodarstva izkazuje proračun tak primanjkljaj, da bi morali zvišati doklade na direktne davke za celih 50%, tako da bi znašale vse doklade nad 100%, če bi hoteli primanjkljaj pokriti. Mesto da bi pa zvišali doklade, so naši možje, opirajoč se na pozive deželnega odbora, stali na stališču, da je boljše na en udar ubiti dve muhi: dobiti denar in omejiti toliko zla provzročujoči alkoholizem, kakor pa z novimi davki obremenjevati nedolžne ljudi. Velika večina naših ljudi je s tem zelo zadovoljna.

Iz raznih krajev

GLAS S PREKMURSKEGA.

Tudi nam Prekmurcem na Ogrskem je »Domoljub« dobrodošel prijatelj, ki nas obišče vsaki teden in vsi se ga veselimo vsikdar iz srca. Kmet sem jaz in kmetje so moja deca. Težko je naše delo za vsakdanji kruh. »Domoljub« pa nas uči tako lepo, ljubiti delo in ne ustrašiti se nikših (nobenih) težav. — Prekmurci smo se naučili od vas Kranjcev že mnogo dobrega. Vi ljubite presvitlega cesarja in taisti je in ostane naš kralj in iskreno ga ljubimo tudi mi. Vi Kranjci ste vorni (zvesti) in trdni avstrijski državljani; mi vaši mejaši hočemo biti ravno tako trdni in vorni (zvesti) ogrski državljani. Mili materni jezik je vam ljub in drag; tudi mi Prekmurci ljubimo ta materni jezik, kakor spoštujemo in ljubimo po četrti božji zapovedi mater svojo in njeno materino srce. Tudi Ogrji nam dajejo v tem lepo pèldo (lep zgled). — Tako smo vsi ene vere, enega srca in enega duha. »Domoljub« naj bode naš učitelj, naš vodnik in tolažnik! Kjer se četejo (čitajo) te novine, tam izgine nezadovoljnost, pijančevanje in surovost; tam je v prekmurskih družinah več krščanske ljubezni, več molitve, več veselja do dela, do učenja in napredka. Naše žene in hčere tudi rade četejo te novine in se uče biti dobre matere in modre gospodinje. Vsem Prekmurcem

bo prinesel »Domoljub« srečno novo leto!

Opazka uredništva. Ta glas s Prekmurskega nas je ob novem letu še posebno razveselil. Res, prav je tako! Prekmurci naj le ostanejo kot skale trdni in verni svojemu kralju, ogrski državi in milemu materinemu jeziku!

Tudi naša želja je, da bi naš list utrjeval v srcih dragih nam Prekmurcev ljubezen do Boga in do njih domovine in da bi prinašal v njih družine teden za tednom veliko zlatih nauk, prave izobrazbe, sreče in tolažbe. Vrlim Prekmurcem tisočero bratskih pozdravov!

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Na kvaterno nedelje dne 22. decembra smo pokopali delavca Mesariča, katerega je v Radlbaški planini zadel na riži ploh in mu glavo popolnoma razbil, da so možgani na vse strani brizgnili. Gotovo čudna in pretresljiva obletnica, kajti tudi lansko leto smo na adventno kvaterno nedeljo imeli enako žalosten pogreb, ko smo do malega vsi udeleženci pozne službe božje spremljali na pokopališče enako ponesrečenega in nagle smrti umrlega vodjo planinskih delavcev, Antona Gasserja iz Soriške župnije na Gorenjskem. V teku dveh let so v Radlbaški planini že trije smrtno ponesrečili. Nagle in neprevidene smrti varuj nas, o Gospod!

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Iz Telč. Naznanja se, da se bode priredila igra »Tri sestre« v telški šoli na dan Sv. treh kraljev, t. j. 6. januarja. takoj po popoldanski službi božji. Čisti dobiček je namenjen v korist revnim otrokom tukajšnje šole. K obilni udeležbi vabi pripravljani odbor.

Smartno pri Litiji. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 5. januarja 1913, v društveni dvorani predavanje s skioptičnimi slikami o presv. Rešnjem Telesu, in sicer bo omenjeno nedeljo ob 11. uri dopoldne za šolsko mladino, popoldne po litanijah pa za odrastle. Naslednji dan, t. j. na praznik Sv. treh kraljev, bo popoldne isto predavanje pri shodu dekliške Marijine družbe. Vabljeni so tudi iz sosednjih župnij, da vidijo lepo, poučno in blažljivo predavanje. Vseh slik je nad 70, ki nam kažejo vsebino in razvoj češčenja presvete skrivnosti. Vstopnina je zelo nizka, samo toliko, da se pokrijejo stroški. — Člane tukajšnje kmetijske podružnice opozarjamo, da plačajo članarino takoi, in sicer predsedniku g. Leopoldu Hostniku ali blagajniku g. Mateju Riharju ali pa enemu izmed ostalih novoizvoljenih odbornikov, ki so: v Veliki Kostrevnici Ivan Dobravec, v Cerovcu Anton Strah, na Bregu Josip Simončič, v Št. Juriju Leo-

Delati in ne obupati

Je najboljše sredstvo zoper nesrečo, revščino in otožnost. Delati pa more človek le, če je zdrav. Kdor ima bolečine, n. pr. revmatične, protinove, glavobol, zobobol, kdor se je vsled prepiha ali

premrazenja prehladil, mnogokrat ne more opravljati svojega dela. Za take naše čitatelje naj bo namig sledeče pismo Njega svetlosti Jožefa princa Rohana von Schottwien: »Pretresljiv učinek Elsafluida res prekaša vse upe in smete objaviti, da so meni in mojim znancom Fellerjev Elsafluid in Elsaakroglice pri večini boleznih, kakor glavobol in zobobol, bodanju, trganju, bolečinam v križu, nahu, bolečinam v želodcu, slabostim itd. izborno služile, zlasti pri oslabiljenem vidu krepča Elsafluid oči, vsled česar to kot domače zdravilo nepogrešljivo sredstvo najtoplejše priporočam.«

Zato bi morali tudi naši čitatelji vedno imeti doma Fellerjev bolečine pomirjujoči, zdravčeli, krepčujoči fluid z znakmo »Elsafluid«, da pomirijo bolečine in živce, osvežijo in poživijo telo, ker je res dober, in kar pišemo, ni samo reklama.

Tako boste tudi Vi zavarovani proti marsikateri nezgodi in boste šli na delo vedno šli in krepki. Naši čitatelji, ki hočejo ta izdelek poizkusiti, dobijo Fellerjev fluid z znakmo »Elsafluid« za 5 K franko, če pišejo naravnost na dvornega lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg 16 (Hrvaško).

pold Simončič, na Prežganju g. župnik, v Javorju Rudolf Berčon.

K. s. izobraževalno društvo »Nanos« na Gočah priredi v ponedeljek, dne 6. januarja, ob 3. uri popoldne predavanje v prostorih g. Riharda Fernjančič, Goče hiš, št. 56. — K. obilni udeležbi vse uljudno vabi odbor.

Višnjagora. Na Sv. treh kraljev dan popoldne ob 3. uri uprizaro naše društvo spevoigro: »Devica svetega veselja«, za soli, zbor in orkester. Prvo dejanje se vrši v Nazaretu pri Mariji, drugo pri sv. Elizabeti, tretje v Betlehemu. Kaj takega še ni bilo v naši dvorani. Pri celi igri se ne bo nič govorilo, temveč vse, kar se sicer govori, se bo od spremljanju orkestra pelo. Ker bodo po celi dvorani in na galeriji le sedeži, opozarjamo, da si vstopnice preskrbite že prejšnji dan v nedeljo. Škoda bi bila zamuditi tako lepo predstavo.

Vič-Glince. Letni redni občni zbor kat. slov. izobraževalnega društva Vič-Glince se vrši dne 12. januarja 1913 po popoldanski službi božji z običajnim dnevnim redom. Po končanem društvenem občnem zboru se vršijo občni zbori vseh odsekov: ženskega, dramatičnega, telovadnega in godbenega odseka. Ker je ta občni zbor ob desetletnici društva deseti redni društveni občni zbor, se vsi člani uljudno vabijo, da se ga udeležijo polnoštevilno. Vsi eventualni predlogi pri občnem zboru naj se osem dni preje naznanijo društvenemu odboru ustмено ali pismeno.

Iz Žabnice. Na praznik Sv. treh kraljev popoldne ob pol 3. uri priredi tukajšnje k. s. izobraževalno društvo v svojih prostorih zabavo z uprizoritvijo neke dozdej v tukajšnji okolici še ne igrane burke v treh dejanjih, potem šaljive igre »Kmet in avtomat« in končno žive slike »Pastirji pred jasicami«. Vstopnina: Sedeži prve vrste po 80 vin., drugi sedeži po 70 vin., stojišča po 50 vin. Ustanovni člani plačajo polovico. K. obilni udeležbi vabi odbor.

Bohinjska Srednja vas. Na Novo leto je priredilo izobraževalno društvo v dvorani lepo igro s petjem: »Nežika iz Bohinja«. — 22. decembra 1912 je bilo v izobraževalnem društvu predavanje s skioptičnimi slikami o potresu v Mesini.

Ženski shod v Zireh, ki ga je priredil ženski odsek tukajšnje izobraževalnega društva, se je lepo izvršil. Vidni uspeh je bil ta, da je takoj pristopilo 20 novih članic. Tako je prav, le še naprej! — Na sv. Lucije dan je bilo srednjedobro obiskano predavanje. Govoril je skoraj dve uri zelo zanimivo g. župnik Logar o vojski. Kaj, ko bi se možki malo bolj zanimali za predavanja?

Kat. slov. izobraževalno društvo v Vrhpolju pri Vipavi naznanja svojim članom, da se vrši redni občni zbor »Bogomile« dne 5. januarja 1913; skupni občni zbor pa dne 12. januarja 1913.

Brdo. K. s. izobraževalno društvo na Brdu vabi na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo v društvenih prostorih po službi božji.

S Suhe nad Kranjem. Ljudska knjižnica »Belca« ima v nedeljo, 5. prosinca 1913, ob pol 4. uri popoldne svoj redni občni zbor v društvenem prostoru pri Rebolu. Dnevni red: Poročila odbora in obeh preglednikov, volitev novega odbora, slučajnosti. Ker se posebna vabila ne bodo razpoštiljala, vabimo vse člane tem potom k udeležbi. — Na novo leto si odbor nabavi zopet večje število novih knjig, tako da bo članom najlepše berilo vseh strok na izbiro. — Odbor.

Iz Tržiča. V nedeljo se bo predstavljala v društvu sv. Jožefa ena najlepših iger, ki so izšle v zadnjem času. »Naša kri« se imenuje. Zanimiva je v prvi vrsti za Tržičane radi tega, ker se en del vrši na Ljubelju. Pričetek ob pol 8. zvečer. — Igra se ponovi na praznik Sv. treh kraljev ob 5. popoldne, da se je bodo mogli udeležiti tudi sosodje. Vabimo k najobilnejši udeležbi.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Loški potok. Društveni dom se je v letošnjem letu prenovil in dobil nove prostore. Napravile so se nad dvorano tri doka, obširne sobe, ki bodo služile v stanovanje in o se že v ta namen oddale. Tako se bo obširna stavba docela porabila. Uvideva pa se dejansko vedno bolj, kake važnosti in koristi nam je za razvoj naših organizacij. Ni je skoro nedelje, da bi ne bilo ali predavanja ali sploh kake prireditve. Telovadi se pa tudi med tednom. Zato pa narašča vrsta naših dobrotnikov še vedno: G. Mihič Hubert Travnik, zdaj v Ameriki, 50 K, Levstik Fr. (Tr. 7) 12 K, I. Debeljak (Hr.) 10 K, I. Lavrič (Relje 64) 3 K, I. Mohar (R.

104) 5 K, J. Kordiš (R. 66) 5 K, Vesel Iv. (Tr.) 10 K, Fr. Lavrič (R.) 4 K, Josip Turk (Ml. 20) 5 K, gđ. Kordiš 5 K, M. Bartol (H. 30) 4 K, Neža Košmrl (R. 97) 4 K, Fr. Bartol (Tr.) 3 K, Franciška Levstik (Tr. 7) 2 K. — Prisrčna zahvala! Upamo, da vrsta naših dobrotnikov še ni končana. Prosim!

Iz Rovt. Tukajšnje Slov. kat. izobraž. društvo je priredilo dne 26. in 29. decembra dve prav uspeši predstavi igre »Mlinar in njegova hči«. Brez vsakega posebnega hvalisanja lahko rečemo, da sta bili ti dve predstavi eni najboljših, kar nam jih je nudilo društvo v tem letu. Tudi občinstvo je igro hvaležno sprejelo in dvakrat napolnilo društveno dvorano. Igralcem in igralkam pa želimo, da jih dobra volja in požrtovalnost ne mirne tudi v prihodnjem letu, naj bodo že razmere take ali drugačne. Ne izgubite korajže na noben način in društvo bo, četudi morebiti po ovinkih navsezadnje vendarle doseglo svoj cilj in izvrševalo svojo nalogo, Z Bogom za narodo!

Na Cručah so na sv. Stefana dan igrali »Poda Matera božje ali roparji pri Mariji Kulmski«. Fantom lepa hvala za izboren užitek. Le obleka se nam je zdela na deželi — prelepa. Delo mojstrov Lampičevih. Delo hvali mojstra. — Na Novo leto ob 3. popoldne se je krasna igra ponovila. — V novem letu si naroči vsaka hiša vrlega »Domoljuba«. Kako veselje za naše otroke, ko se kar trumoma enkrat na teden vsujejo v farovž in nese skoro vsak svojega »Domoljuba« ali »Bogoljuba« veselo domov! — Pri nas vpeljemo v novem letu vsaj enkrat na teden večerni sestanek mož in mladeničev v »Domu«. Prihajajte mnogoštevilno! Porabimo svoj lepi novi »Dom« za izobrazbo in zabavo. Srečno novo leto vsem »Domoljubovcem«!

Bolezen oseb, ki mnogo jedo: Za odstranitev zgnjetenega droba, posebno pri lenem načinu življenja, se predpisuje zavžiti zjutraj na tešče pol kozarca Budimpeštanske Franc Jožefove grenčice, nekoliko pogrete, potem pa napraviti pošten izprehod. Vsled povečanega gibanja čreves, ki jo provzroči naravna Franc Jožef-ova grenčica, kri v spodnjem delu telesa hitreje kroži, kar ima za posledico, da izginejo neprijetni pojavi, bolnik pa ima počutek kot bi ozdravel po dolgi bolezni. Priporočano od »Lancet«, »British Medical Journal«, »Canadian Journal of Medicine« in mnogih drugih uglednih strokovnih časopisov Angleške in Amerike. — Dobiva se v lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih voda. 39

Vojska na Balkanu 1912. Četrty sešitek tega prezanimivega dela je ravnokar izšel. Sešitek je bogato opremljen s slikami; poleg tega mu je pridejan krasno izdelan, natančen zemljevid balkanskih dežel v sedmih barvah, ki bo vsakemu dokaj pomogel do lažjega razumevanja silnih dogodkov, ki so na mah izpremenili položaj balkanskih Slovanov. Zemljevid ima slovanska krajevna imena in sega na severu do Ljubljane, nudi torej enoten pregled jugoslovanskih dežel in bo zelo olajšal orientacijo. Radi zemljevida se je ta sešitek nekaj zakasnil. Vsled praznikov

ta teden ne izide peti sešitek, pač pa izideta takoj po novem letu dva sešitka skupaj.

Četrty sešitek smo en dan pred božičnimi prazniki razposlali naročnikom, kdor bi ga ne bil dobil, naj ga takoj reklamira na pošti. Priporočamo to lepo delo; kdor še ni naročen, naj se sedaj naroči; seveda dobijo novi naročniki tudi prve sešitke, da bodo imeli popolno delo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Smešnice.

Olajševalni vzrok. Začgovornik: »Gospoda! Če vpoštevamo, da so temu nesrečnežu starši deloma pomrli in se je njegova žlahta deloma porazgubila; moramo to vzeti za polajšanje kazni, ker je imel vsled tega le pomanjkljivo vzgojo!«

Domača molitev. Karol, bogatega graščaka sin, dobi novega učitelja. Ta poprašuje fanta po domačih razmerah, med drugim tudi, če pri jedi kaj molijo. — »O ja« — odgovori deček — »oče skoraj vsako popoldne moli.« — »Kako pa?« vpraša učitelj. — »Kadar odjemo, oče navadno pravi: Moj Bog, Oče nebeski, koliko smo zopet po žrtili!«

SKRIVALNICA.

Kje je pa tretji Turek?

Mnenje **g. dr. G. Pfeiferja**, primarija v **Budimpešti.**

Gosp. **J. Serravallo**, **Trst.**

Z vašim železnatim kina - vinom Serravallo sem dosegel izborne vspehe v slučajih slabokrvnosti po veliki zgubi krvi, krvavenja in oslabeledosti. Predpisujem vaš izdelek večkrat v moji razširjeni praksi.

Budimpešta, 17. nov. 1911.

Dr. G. Pfeifer.

SUKNA in mrdno blage za gospode in gospe prip. izvoznih hiš **PROKOP SKORKOVSKY in SIN** **CEFIRI** v Hampolcu na Češkem. Vzorec na zahtevo franco. Zelo zmerné cene. Na željo izgotov. m. tukaj gosposke obleke. 284

Vzemite, ako imate nahod, hripavost, zasliženje ali težko sapo, Fellerjev fluid z znakom »Elsa-Fluid«. Sami smo se prepričali pri bolečinah v prsih, v vratu itd. o njegovem lekajočem, kašelju utehajočem, oživljavačem učinku. — Dvanajstorica za poizkušnjo 5 K, dve dvanajstorici K 8-60 franko. Izdelovatelj samo E. V. Feller v Stubiči, Elsa-trg št. 16 (Hrvaško). a

Tvrška H. Suttner pošlje na željo vsakomur obširen cenih o urah, zlatimi in srebrnimi. Pri tej tvrdki bo vsakdo najbolje postrežen, ker se dobi solidno blago po nizkih cenah.

LOTERIJSKE ŠTEVILKEE.

Linc, 28. decembra: 18, 57, 45, 39, 69.
Trst, 28. decembra: 70, 37, 48, 30, 40.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 31. decembra 1912.

Doželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	23	—	živa vaga:		
Rž	21	50	Goveda pitana	84	—
Ajda	20	50	čista težka	100	—
ječmen	20	50	Teleta mala	102	—
Oves	21	50	Prošci	178	—
Proso belo	22	50	Koštruni	106	—
Proso rumeno	20	—			
Koruzna stara	20	50	Kuretina in drugo:		
Koruzna nova	17	50	Maslo kuhano od		
Lera	24	70	K 200— do	250	—
Grah	26	50	Maslo surovo od		
Laneno seme	30	60	K 250— do	320	—
Grasica	19	—	Slanina sveža (špeh)	170	—
Domaca detelja	1	06	Slanina prekajena	180	—
Fizol Ribičan	26	50	Mast svinjska	195	—
Fizol Prepelicar	37	50	Loj	95	—
Fizol Mandolion	28	—	Jajca 100 komadov	12	60
Cebula	10	—	Pšanci	1	60
Krempir	5	90	Golobi	—	80
Zelje sveže	—	—	Raca	—	3
Zelje kislo brezodna	10	40	Gos	6	50
Repa gorenjska	103	—			
Repa sveža	2	80	Kolonijalno hlago		
Repa kisla brezodna	10	40	na dobelo:		
Brinje	30	—	Riž Rangon od		
Kumina	85	—	K 31'30 do	45	—
Orehi	72	—	Kava Santos od		
Gobe suhe	40	—	K 28'—	302	—
Slane ribice	—	—	Sladkor	82	—
Slane česnje	50	—	Petrolej	36	50
Izlice	—	—			
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	6	50			
Seno	5	60			
Slama	3	—			
Steja	2	80			

Gospodarska zveza v Ljubljani

nakupuje

fižol, krempir, proso, ajdo in druge poljske pridelke.

Trgovcem priporoča nakup kave, riža, sladkorja itd. Zaloga pristnih domavincih.

Umetne zobe

Brez ruvanja zobnih korenin se ustavljajo ameriški umetni zobje, posamezno ali cela zobovja, izvemsti nedelje in praznike vsak dan od 8 ure zjutraj do 6 zvečer v konc. zobarsk. atelje

O. Seydl

36 Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7.

Kuverte s firmo

- - pisma, - -
- - račune itd - -

izvršuje natančno po : naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

Hirschman

na Goliču z nekaj vrta ter eno veliko njivo se proda po zelo nizki cen. Cena 3000 K. Več pove Anton Hirschman, posestnik v Dobu pri Domžalah. 3984

40-50 K na teden

tudi kot stranski zaslužek si morete zaslužiti lahko brez kapitala in predznanja. Brezplačno pojasnila daje **IGNAC ALTHAMMER, Kontinghof ob Labi 27. 3098**

2 darili

dobi vsak odjemalec 5 kg zavoja **žitne kave** za K 4.— franko **zastonj** pri tvrdki **Josip Stumpf** t v rna žitne kave **Schoffen, Češko** Pri odjema 6 zavojev en zavoj žitne kave zastonj. 5399

! Sijajen zaslužek !

Iščete se sotrudniki za reševanje in iznajdbo novosti ter idej. Naloga za iznajditelje zastonj in franko **Fr. Heimbach & Co. Köln.**

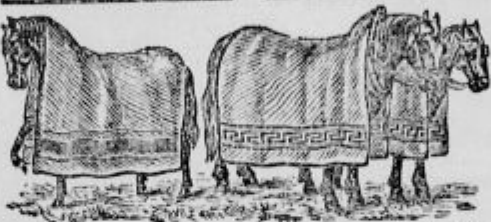
Pri lišajih

vseh vrst, posebno pri mokrih in suhih lišajih, kakor tudi pri priljubljenih nedosežen nadeje pri vseh izpuščajih, lumenorrhoidah, celo pri najbolj zastaranih slučajih, kjer so odvodela vsa doslej uporabljena sredstva, lekarnarja **Stauder**

Euzema-balm

gotovo pomaga Zdravi se z Euzemo brez motenja poklica. Zavarov. s pat. št. 141.365. Cena 5 kron. — Pristen le iz **Roth-ove lekarnarje Kaufbeuren D 35. bav. Allgäu.**

Številna zahvalna pisma ozdravljenih, posebno takih, ki so vporabili leta vsa mogoča mazila brezuspešno. 2411

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le K 4'40 komad in K 8'60 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuovina, temnosivi, okoli 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. Razločno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na **STEINER-jevo** komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce

Dunaj II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastonj in franko. — Za neugajajoče se zavežemo vrniti naprej poslani denar. Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od kobilarnar v Radavcu, Komornu in Brody-ju, župnika Kolarja Tutz-u, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weidbergerja Hlosva, Grünwalda, Zorkovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobrostany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Mankendorf, Schenka Gerlsdorf, lastnika umetnega mlina, 3435 Fohringerja in dr. (1)

Pristni 14 kar. zlati poročni prstani. Pristno srebro uradno pečateno K 0'90, zlato na srebro K 1'10,

Novo zlato K 3'—, 14 kar. zlato K 7'50, 8'50, 9'50. Za mero zadošča pasček iz papirja. Uhanj, broške in zapetnice za poročna darila po najnižjih cenah v bogati izberbi.

C. in kr. dvorni založnik **Jan Konrad** razpošiljalnica v **Brüx-u 4474 (Češko)**. Glavni katalog s 4000 slikami zastonj in pošt. prosto.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v

4 1/2 0/0 pupilarno varnih zastavnih listih in komunalnih zadolžnicah

Kranjske deželne banke v Ljubljani za katere jamči **Kranjska dežela**. Komadi po **K 100, 200, 1000, 2000, 10.000.**

Odda se v najem takoj z vsem potrebnim orodjem in v jako dobrem stanju, preša in meh moderno izdelana, na dobrem prostoru. **Matija Klemenc, Postojna. 4202**

Posteljno perje

znamke „AUSTRIA“ nedosegljivo v napolniti! 5 kg sivega K 9'60, boljsega K 12'—, belega K 18'—, snežno belega K 20'—, 25'—, najfinejšega K 42'—, 48'—

Kompletne opreme za neveste, v vseh izvršitvah in v vseh cenah!

Razpošilja vsaki dan franko in brez carine po povzetju. **D. Schnurmacher, Taus 246 (Češko)**. Sposobna razpošiljalnica za gotove postelje. Pri potrebi postrežena s katalogi in zbirko zastonj.

„CROATIA“

Zavarovalna zadruga v Zagrebu! Ustanovljena 1. 1884. Ustanovljena 1. 1884.

Prevzame v zavarovanje proti škodi, ognju in streli in življenjsko zavarovanje v raznovrstnih kombinacijah in zelo nizkih cenah.

GLAVNI ZASTOP za KRANJSKO, ŠTADERSKO in KOROŠKO v LJUBLJANI pri tvrdki

Kmet & Comp. Mar. Terezijska cesta 8.

Sposobni mestni poverjeniki in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji. 3928

Posojilnica v Logatcu

reg. zadruga z omejenim poroštvom

naznanja, da obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 do preklica

po čistih **5%**

4150

Obrestovanje polmesečno, kapitalizovanje celoletno, rentni davek plačuje sama.

Rezervni zaklad: 100.000 K. Rezervni zaklad 100.000 K.